

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra slovanských jazyků a literatur

Bakalářská práce

Specifika neformální komunikace prostřednictvím internetu

Vypracovala: Martina Brožková
Vedoucí práce: Mgr. Michaela Křivancová, Ph.D.

České Budějovice 2018

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Mgr. Michaele Křivancové, Ph.D., za odborné posouzení bakalářské práce a za cenné rady a náměty pro dokončení této práce.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že se jedná o přepracovanou bakalářskou práci již dříve předloženou k obhajobě v rámci neúspěšné SZZ.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Anotace

Bakalářská práce se věnuje neformální komunikaci mladých lidí prostřednictvím internetu a některým jejím specifikacím. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část práce se bude zabývat specifiky v oblasti morfologie, syntaxe a lexika. Část praktická se věnuje sledování tohoto druhu komunikace na vybraných internetových serverech - a to u tří věkových skupin: jedná se o studenty základní školy, střední školy a vysoké školy.

Cílem je postihnout typické rysy toto druhu komunikace v různých rovinách jazyka, včetně odrazu v pravopisu.

Půjde o přepracovanou bakalářskou práci již dříve předloženou k obhajobě v rámci neúspěšné státní závěrečné zkoušky.

Annotation

This bachelor thesis is focused on informal communication of young people via Internet and some of its specifications. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part will be dealing with the variations of standard pronunciation in the area of morphology, syntax and vocabulary. The practical part is focused on monitoring of this kind of communication on selected internet servers – at three age groups: these are elementary school students, high school students and college (university) students.

The aim is to capture the typical features of this kind of communication at different levels of language, including a reflection of spelling.

It will be a revised bachelor thesis previously submitted for defense in the unsuccessful state final examination.

Obsah

Úvod	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Komunikace	10
1.1.1 Vymezení pojmu komunikace	10
1.1.2 Elektronická komunikace	12
1.2 Specifika internetové komunikace v odborných publikacích	22
1.2.1 Odborné publikace	22
1.2.2 Specifika internetové komunikace	23
2 PRAKTICKÁ ČÁST	31
2.1 Cíle a metody praktické části	31
2.2 Základní škola (děti 11-15 let)	32
2.2.1 Fonetická stránka textu	32
2.2.2 Psaní bez diakritiky	32
2.2.3 Pravopisné chyby	33
2.2.4 Překlepy	34
2.2.5 Pravidla užití interpunkce	35
2.2.6 Zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů	35
2.2.7 Morfologické chyby v textu	35
2.2.8 Lexikální stránka textu	36
2.2.9 Emotikon	36
2.2.10 Rozpad věty – absence typických znaků věty	37
2.2.11 Stylizace mluveného projevu a kontaktné prostředky	38
2.3 Střední škola (mladiství 15 -19 let)	40
2.3.1 Fonetická stránka textu	40
2.3.2 Psaní bez diakritiky	40
2.3.3 Pravopisné chyby	41

2.3.4	Překlepy	42
2.3.5	Pravidla užití interpunkce	42
2.3.6	Zmnožení interpunkčních znamének	43
2.3.7	Psaní velkými písmeny	43
2.3.8	Morfologické chyby.....	44
2.3.9	Lexikální prostředky	44
2.3.10	Emotikon.....	45
2.3.11	Stylizace mluveného projevu a kontaktné prostředky	45
2.4	Vysoká škola (studenti 19-24let)	47
2.4.1	Fonetická stránka	47
2.4.2	Psaní bez diakritiky.....	47
2.4.3	Pravopisné chyby	48
2.4.4	Překlepy	49
2.4.5	Pravidla užití interpunkce	49
2.4.6	Zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů	49
2.4.7	Morfologické chyby.....	50
2.4.8	Lexikální prostředky	50
2.4.9	Emotikon.....	51
2.4.10	Stylizace mluveného projevu.....	51
2.4.11	Posílání multimediálních souborů pomocí Facebooku.....	52
2.5	Porovnání specifík neformální komunikace.....	53
2.5.1	Shrnutí výsledků tabulky	55
2.5.2	Přejímání cizích slov a zkratky	56
	Závěr	57
	Seznam literatury.....	59
	Přílohy.....	64

Úvod

V souladu s Opatřením děkana č. 7/2017 O studiu v bakalářských a magisterských studijních programech, čl. 20, se jedná o již obhajovanou práci v rámci neúspěšného studia. Tato práce byla v teoretické části aktualizovaná a upravená jako celek. K zásadním změnám došlo v kapitole 1.2.2 Specifika internetové komunikace, zejména v podkapitolách Diakritika a Zkratky. V kapitole 1.1.2 Elektronická komunikace, podkapitola Fenomén Facebook bylo přidáno specifikum komunikace prostřednictvím Facebooku, a to používání obrázků GIF. V podkapitole Fenomén Facebook byla také přidána kapitola o aktuálním problému úniku osobních dat ze sociální sítě, a to Facebook a únik informací.

Internetová komunikace prožívá v posledních letech ohromný nárůst a stoupá její popularita. Mezi hlavní příčiny tohoto jevu patří rychlost interakce mezi komunikátory, jednoduchost spojení a bezplatnost. Téměř každý člověk dnes využívá některý druh internetové komunikace. Mnoho lidí tráví velkou část svého volného času právě na komunikačních internetových sítích nebo kontrolují webové stránky v pravidelných intervalech.

Internet zasahuje do našeho života a ovlivňuje ho. Má vliv na trávení našeho volného času, na naše uvažování i naše komunikační dovednosti. Tento internetový trend stále roste a v nejbližší době se výrazně neomezí. Každý den přibývá nových uživatelů nejrůznějších komunikačních sítí.

Možnosti narůstajícího trendu být „online“ lze označit jako dalekosáhlé. Globalizace komunikace s sebou přináší zejména klady. Internet slouží stále více lidem jako zdroj informací, zábavy, jako prostředek vzdělávání a mj. i jako komunikační médium. Komunikace prostřednictvím internetu má i své negativní dopady na společnost. Internet je plný reklamy. Kromě toho nemůžeme odhadnout, jaký uživatel za počítačem momentálně sedí, takže může přinášet sdělení nevhodné či nebezpečné pro děti.

Děti, které nedokážou vyhodnotit možnou hrozbu, jsou pro internet jednoduchými oběťmi. Nejedná se jen o podprahové reklamy, možnosti dostat se do nebezpečných situací, ale třeba i neschopnost vyjádřit se v jazykové rovině. To má za následek neschopnost komunikace mladistvých v osobní komunikaci. Vyhýbají se osobní komunikaci a hledají pomoc na komunikačních sítích, kde není nutný osobní kontakt.

Důvodem k vybrání tohoto tématu je výše uvedený vliv, který internet v našem životě získal. Sama jsem uživatelem několika komunikačních sítí a vím, že i já někdy píši a neohlížím se na různé slovní formy nebo pravopis českého jazyka.

Cílem je postihnout typické rysy tohoto druhu komunikace v různých rovinách jazyka včetně odrazu na pravopis.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Komunikace

1.1.1 Vymezení pojmu komunikace

„Lidská společnost je v podstatě síť vztahů mezi lidmi. Když si ji představíme jako rybářskou síť, pak uzly představují lidi a provázky či lana vztahy mezi nimi. Ale co to vlastně je toto lanoví v lidském světě? Jedna odpověď je komunikace.“¹

Existuje mnoho definic komunikace, které se navzájem různě liší. Téměř všechny ale používají pět základních prvků - tj. komunikátora, adresáta, komunikační kanál, mediální sdělení, účinek.

Na jakékoliv komunikaci je zvláštní, že ji vždy ovlivňujeme. Spoluutváříme ji, ale zároveň jsme její součástí. Komunikace představuje de facto podílení se lidí na nějaké společné činnosti pomocí vzájemného kontaktu. Komunikace zpravidla probíhá mezi dvěma či více uživateli a nemusíme se jí vždy účastnit prostřednictvím řeči. Jako účastník komunikace je označován i jedinec, který přihlíží komunikaci někoho jiného a mluveným projevem do ní nezasahuje. Tím, že přihlížíme, ovlivňujeme druh podání informací či informace samotné. Komunikační výměna obsahuje sdělení i sdílení.

Komunikace není jenom řeč, nýbrž veškeré chování, a každá komunikace – včetně komunikačních aspektů jakéhokoli kontextu – ovlivňuje chování.²

Obecně komunikace nepatří mezi specificky lidské jevy. Potřeba vysílat a přijímat informace je vrozená u všech živých tvorů. Komunikace jsou schopna všechna živá zvířata. Dorozumívání neprobíhá pomocí řeči, ale např. mimikou, pachy, pohyby či gesty.

Komunikace je sociální proces, který k životu potřebujeme. Každý člověk má tendenci komunikovat s jinými lidmi. Pokud tato komunikace (z různých důvodů) nemůže proběhnout osobně, uchylují se lidé k její náhradě (např. pomocí neosobní komunikace přes internet).

¹(Argylea Trower, 1979), VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 319 s. ISBN 80-717-8998-4..

²VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 319 s. ISBN 80-717-8998-4.

1.1.1.1 Druhy komunikace

Verbální komunikace

Verbální komunikace je zprostředkována slovy. Jedná se o nejčastější způsob dorozumívání mezi lidmi. V širším pojetí lze do verbální komunikace zařadit i komunikaci písemnou. Základní formou verbální komunikace je rozhovor, který můžeme popsat jako jazykový styk, v němž střídavě komunikují dvě či více osob a který probíhá za určité sociální situace. Předpokladem pro vedení rozhovoru je dostatečné zvládnutí systému jazykových prostředků (zejména znalost stejného jazyka a slovní zásoba).

Druhy verbální komunikace

- Formální komunikace

Jedná se o komunikaci, která je dopředu plánovaná. Člověk má čas se na ni připravit. Formální komunikace probíhá dle pevně daných pravidel. Objevují se v ní exaktní informace, autor si je jist a má ve své komunikaci systém. Komunikace se odosobňuje – tlumí se emoce. Primárně se osoby oslovují vykáním, často dochází k neosobní formulaci (př. „*pokud protistrana dovolí*“; „*navrhovatel může předstoupit*“). Minimalizují se gesta, mimika a projevy v hlase (intonace, odmlky). Mluvčí se snaží mluvit spisovně a precizně formulovat své myšlenky. V některých sociálních situacích je formální komunikace jedinou akceptovatelnou komunikací (např. soud).

Jako příklad této komunikace lze uvést mj. přijímací pohovor nebo oficiální nominování.

- Neformální komunikace

Ve srovnání s komunikací formální se tento druh komunikace vyskytuje častěji, patří do našeho každodenního života. Neformální komunikace není plánovaná – nemá pevně daná a zavazující pravidla, člověk si svůj projev nepřipravuje, protože tento druh komunikace je flexibilní. Díky flexibilitě se neformální komunikace nedá přesně naplánovat, je nepředvídatelná, velmi často se v ní objevuje emocionalita.

Neverbální komunikace

Pojem neverbální komunikace označuje druh komunikace, při které se nepoužívá řeč. Jedná se o mimoslovní dorozumívání, při kterém se využívá mimiky (sdělování výrazem obličeje – oči, nos, ústa), gest (např. pohyby rukou), proxemiky

(sdělování pomocí vzdálenosti komunikujících), haptiky (tělesný kontakt hmatem: podání rukou, poplácání po rameni), posturologie (řeč našeho těla, postoj, držení těla). Jako další způsob dorozumívání prostřednictvím neverbální komunikace mohou být uvedeny odmlky v komunikaci (odmlčení poskytuje mluvčímu mj. čas na přemýšlení nebo upoutání pozornosti), oční kontakt (upřený oční kontakt může signalizovat projev moci, upřímnosti, sebevědomí nebo mluvčí očekává zpětnou vazbu; uhýbání očního kontaktu naopak signalizuje podřízenost nebo neupřímnost) nebo tón hlasu. Neverbální projevy v komunikaci jsou často upřímnější a autentičtější než projevy verbální. Z tohoto důvodu je přínosné, když řeč těla umíme správně definovat. S neverbální komunikací se setkáváme v každodenním životě a vnímáme ji podvědomě (bez toho, abychom se na ni více zaměřili nebo na ni reagovali).

1.1.2 Elektronická komunikace

Internet

Nárůst používání internetu a internetové komunikace můžeme očekávat i v budoucnosti. Téměř kdekoli na světě se můžeme připojit k internetu bez větších problémů. Dokonce i na Mt. Everestu, nejvyšší hoře světa, se dnes nachází internetová kavárna³, ze které je možné se připojit k internetu a poslat jakékoliv informace. Původní význam internetu byl „sběrna informací“ – místo, kde by se shromáždily všechny informace najednou. Současná společnost si v průběhu existence internetu vytvořila vlastní význam – internet jako komunikační médium.

Vymezení pojmu elektronická komunikace

Elektronická komunikace je způsob komunikace, který vyžaduje elektronický přístroj (např. počítač, mobilní telefon nebo iPod) s připojením k internetu. Uživatel musí disponovat alespoň základní technickou gramotností. Jedná se o dovednosti a schopnosti zaměřené na ovládání počítače a jeho příslušenství (myš, klávesnice, reproduktory, monitor, USB disk, power banka atd.) v běžném životě.

³IDNES.cz. *Yetti má přístup k internetu*[online].2003-01-28 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/yetti-ma-pristup-k-internetu-diy-/zahranicni.aspx?c=A030128_121641_vedatech_mad.

Druhy elektronické komunikace

S elektronickou komunikací v současné době pracujeme ve většině oblastech pracovního i osobního života. Elektronická komunikace nám slouží ve sféře pracovní (pracovní e-mail, životopis, meeting atp.), úřední (žádosti na úřadech, dotazníky atp.), obchodní (e-shop⁴, online faktury, atp.) a osobní (neformální spojení mezi uživateli).

Elektronická komunikace může být alternativou komunikace osobní. Důvodů k použití elektronické komunikace může být několik, a to nemožnost osobního kontaktu s ohledem na vzdálenost, neaktuálnost požadovaného sdělení nebo člověk nevyhledává osobní způsoby dorozumívání. Některé druhy komunikace prostřednictvím internetu (např. chat, diskusní skupina) poskytují velké množství anonymity, jež člověku umožňuje prezentaci názorů, které by například za normálních okolností nikdy nezveřejnil. Umožňuje vyjádření vlastního názoru k tématu, které by v osobní konverzaci bylo tabuizováno.

1.1.2.1 E-mail

E-mail patří mezi nejužívanější služby na internetu. Je pravděpodobné, že téměř každý člověk žijící ve vyspělých zemích používá e-mail v běžném životě. V dnešní době už mnoho institucí požaduje e-mailové adresy, například se jejich prostřednictvím objednáme u lékaře. Elektronická pošta (e-mail) se stala nedílnou součástí života 21. století.

Pomocí internetových portálů, které nám umožňují přístup do sítě, si prostřednictvím speciálního programu snadno zaregistrujeme svou e-mailovou adresu. Podstatou e-mailu je posílání elektronických dopisů, jež mnohdy nahrazují oficiální dokumentaci, nebo posílání krátkých textů určených pro neformální korespondenci mezi jednotlivci. K těmto dopisům lze připojit i různé přílohy (zvukové, textové, obrázkové).

Tato komunikace zastínila běžné ruční psaní dopisů kvůli své rychlosti. Interakci mezi uživateli lze uskutečnit během několika minut, za předpokladu že jsou oba připojeni online. Prodlení nastává v případě, kdy uživatel není online nebo na daný text nechce odpovídat bezprostředně. Záleží na adresátovi, za jak dlouhou dobu se rozhodne reagovat. Doba reakce se může odrážet na formální a pravopisné stránce jazyka. Pokud uživatelé mají dostatečný časový prostor, mohou e-mailu dát náležitou formu. To

⁴ E-shop (elektronický obchod) je speciální webová aplikace, která slouží ke zprostředkování obchodních transakcí na internetu.

nemusí explicitně znamenat, že texty budou spisovné nebo bez překliků. Důležitá je především funkce e-mailu. Pokud slouží jako komunikace mezi dvěma přáteli, mohou se v e-mailech (i po delší prodlevě) objevovat nejrůznější porušení norem spisovného českého jazyka. Komunikace se nemusí odehrávat pouze mezi dvěma uživateli, text lze poslat více adresátům současně.

1.1.2.2 Diskusní skupina

Diskusní skupina/diskusní fórum/newsgroup je chápána jako diskuse více účastníků na konkrétní téma. Účastníci více či méně seriózní diskuse své příspěvky odesílají po přihlášení do fóra. Přihlášení probíhá často velmi snadno a anonymně, někteří účastníci používají své jméno, ale většina z nich se skrývá pod určitým nickem.⁵ Hlavně zmíněná anonymita dává uživatelům volnou ruku při psaní svých názorů.

Příspěvky se projevují dvěma způsoby. Buď jsou řazeny chronologicky podle časové linie, nebo se objevují hierarchicky, díky čemuž je možné sledovat větvení diskuse. Účastníci diskuse na sebe mohou různě reagovat, odpovídat si a probírat názory jiných.

Existuje i moderovaná diskuse, kde na vrcholu diskuse stojí moderátor, jenž diskusi řídí a rozhoduje o tom, které články mohou být a které následně budou zveřejněny.

Při tomto druhu internetové komunikace nemusí být účastníci po celou dobu online. Stejně jako u e-mailové komunikace mají čas připravit si text, který chtějí zveřejnit. Ve srovnání s chatem se mnozí příspěvatelé snaží o kultivovanost projevu bez zbytečných pravopisných chyb. Narozdíl od e-mailové komunikace probíhá tato komunikace pouze veřejně. I když mohou komunikovat pouze dva uživatelé, jejich diskusi si může přečíst téměř kdokoliv. Objevuje se zde i omezení v podobě stanovení maximálního počtu znaků, které lze odeslat. Pokud chce někdo napsat text delší, než je povolený počet znaků, musí svůj názor rozdělit a vkládat postupně. Všechny příspěvky se ukládají na serveru a je možné se k nim vracet i po delší době.

⁵*Nick* (též *nickname*) je do češtiny překládán jako přezdívka. Nick je důležitou složkou identity chatujícího a jen málokdy se shoduje s jeho jménem.

1.1.2.3 Chat

„Chaty – to je prostor pro vytváření fiktivní identity a simulaci kontaktu, nalézání spřízněných duší, jindy jen úpěnlivé volání zanikající ve změti hlasů.“⁶

Při chatu, někdy také nazývaném na rozdíl od diskusního fóra synchronní či kvazisynchronní⁷ chat, spolu simultánně komunikuje poměrně velké množství lidí, kteří se (on-line) přihlásili do některé z místností (chatroom, kanál) na jednom ze serverů, které tento typ komunikace umožňují.⁸

Komunikace probíhá anonymně, pod nickem, který si uživatel zvolí sám (nick utváří první dojem v chatových místnostech). Komunikace se může realizovat mezi dvěma účastníky (pomocí „šepotu“), nebo se píše hromadně pomocí vkládání krátkých textů na společnou obrazovku pro všechny účastníky v chatroomu (chatová místnost je virtuální prostor). Jednotliví uživatelé mohou být zapojeni současně do několika dialogů a záleží jen na nich, kolik z nich jsou schopni vnímat.

Tento druh komunikace vyžaduje, aby účastníci byli online, a to se odráží na způsobu jejich vyjadřování. Příspěvky hromadné komunikace bývají krátké, protože se vkládají na společnou obrazovku, kde je vidí všichni účastníci a kam je mohou všichni posílat. Díky těmto faktorům text na obrazovkách rychle mizí. Odesílaný text vytěsňují další psané záznamy. Právě z tohoto důvodu se příspěvky hromadné komunikace vyznačují malým rozsahem. Na rychlost komunikace má bezprostřední vliv, kolik uživatelů je v daný čas online.

1.1.2.4 Facebook

Fenomén Facebook

Facebook představuje jeden z největších trendů současné dospívající generace, jedná se o celosvětově rozšířenou sociální síť. Mladistvých, kteří by nebyli zaregistrováni na tomto webovém systému, je minimum. Registrovat se může každý člověk, kterému je alespoň 12 let, i když toto omezení je pouze formální. Facebook nabízí všechno na jednom místě. Umožňuje okamžitou komunikaci (pokud jsou účastníci online), sdílí se zde multimediální data (obrázky, videa, hudba, odkazy na jiné

⁶ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. 1. vyd. Praha: Academia, 1996, 259 s. ISBN 80-200-0589-7.

⁷Kvazisynchronní – zdánlivě připomínající současnou existenci/současný průběh jevů.

⁸JANDOVÁ, Eva. *Čeština na www chatu*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2006, s. 18. ISBN 80-736-8253-2.

webové stránky) a uživatel může kontrolovat své přátele a vědět, co se odehrává v jejich životě, i když se nachází na druhé straně Země. Nabízí svým registrovaným uživatelům velké množství vlastních aplikací a mnoho způsobů trávení volného času. Například hraní her a vyplňování různých testů (např. Jaké pití jsi?⁹; *Na kolik % tě miluje ten, koho ty?*¹⁰). Každý uživatel se může přidat, nebo sám založit skupinu¹¹ a komunikovat tak neustále s lidmi, kteří mají podobné zájmy či problémy. Jako příklad facebookové skupiny lze uvést *Kolej K1 JČU, Český jazyk + Společenské vědy 2012-2015* nebo *Pajdák* (=). Všechny tyto zmíněné aplikace a doprovodné programy mají za cíl udržet uživatele na Facebooku co nejdéle, bavit ho, aby neměl potřebu odcházet na jiné sítě a stránky. Facebook nepředstavuje fenomén jen mezi mladistvými, v současné době se objevuje stále více lidí vyššího věku, kteří se registrovali na tomto webovém serveru.

V prosinci 2017 bylo v průměru 1,4 miliardy uživatelů Facebooku denně online.¹² Toto číslo je jasným důkazem, že Facebook se stal nedílnou součástí naší komunikace s okolním světem a zaujal pozici dominantní mezinárodní sociální sítě.

Komunikace prostřednictvím Facebooku

Komunikace prostřednictvím Facebooku se odehrává na webu pomocí aplikace Zpráv. Uživatel může komunikovat s kýmkoliv, kdo je na Facebooku zaregistrovaný. Nejčastěji probíhá chat s Přáteli.¹³ Tím se oproti chatu či diskusní skupině ztrácí jejich specifický rys anonymity, na Facebooku většinou uživatelé komunikují s osobou, kterou znají. Konkrétní uživatel s Přáteli sdílí svůj soukromý život pomocí vkládání odkazů, které ho zaujaly, nebo umístováním různých obrázků, fotografií a videosekvencí. Facebook umožňuje nahlédnout do života ostatních uživatelů. Každý registrovaný

⁹ Aplikace *Jaké pití jsi?* a podobné aplikace po vyplnění několika otázek vyhodnotí, co z daných možností člověk může být, např. u aplikace *Jaké pití jsi?* se může objevit odpověď jako Voda, Rum, Pivo atd.

¹⁰*Na kolik % tě miluje ten, koho ty?* je jednoduchá aplikace, která náhodným výběrem vybere číslo, které po kliknutí na tlačítko vyskočí na obrazovce.

¹¹Facebookové skupiny usnadňují spojení s určitými skupinami (jako jsou kolegové z práce, studenti jednoho oboru, členové zájmové skupiny). Představují soukromý prostor, kde mohou sdílet stejné informace jako na Zdi (tento pojem je vysvětlen na následující stránce) s tím rozdílem, že tyto dokumenty uvidí pouze členové této skupiny.

¹²Company-info. *Newsroom* [online]. Facebook, 2017 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/company-info/>.

¹³ Přátelé = mezi uživateli musí proběhnout oboustranné přijetí o „přátelství“ a až poté se z nich mohou stát oficiální facebookoví přátelé.

uživatel má svůj profil, kde se objevují jeho základní informace (jméno, příjmení, bydliště, pohlaví, profilový obrázek). Vyplnění těchto údajů je povinné, ale vyplněné údaje se nemusí shodovat s reálným životem uživatele.¹⁴ Pokud uživatel základní informace nevyplní podle pravdy, může se stát, že ho ostatní uživatelé nepoznají a jeho žádost o přátelství nepřijmou – bez této žádosti nemůže s uživateli blíže komunikovat a sdílet s nimi zážitky. Každý uživatel má na svém profilu Zed'¹⁵, kde se objevují příspěvky ostatních uživatelů. Mezi nejčastější činnosti uživatelů patří změna tzv. statusu. Status je krátká textová zpráva, která má ostatním uživatelům sdělit, co právě dotyčný dělá nebo bude dělat, jak se cítí, kde se právě nachází nebo s kým právě je. Uživatel může napsat do statusu, že se chystá například do kina a kdo by chtěl jít s ním, nebo naopak všem svým přátelům najednou sdělí, že má nějaký program a nikam nepůjde. Statusy šetří čas.

Můžeme říct, že Facebook velmi zasahuje do volného času. Mladiství po příchodu ze školy kontrolují Facebook. Mnoho dnešních dětí si neumí svůj život bez Facebooku představit. Facebook nahrazuje komunikaci s vrstevníky. Mohou zde komunikovat jak prostřednictvím soukromých zpráv tak společných konverzací, ve kterých není omezený počet členů.

Průběh komunikace na Facebooku

Komunikace na Facebooku má svá specifika. Zprávy (chatování) na Facebooku se jeví jako chatování v jiných chatroomech. Ale je tu jeden zásadní rozdíl oproti chatu, a tím je možnost trvalého záznamu zpráv. Všechny zprávy, které si pisatelé pošlou, se ukládají a uživatel se k nim může kdykoliv vrátit, přečíst si je nebo na ně reagovat. Úložiště pro zprávy nemá žádné omezení, pokud je uživatel nesmaže, budou se pořád ukládat. I z tohoto důvodu se objevují rozhovory, které jakoby „nemají konec“. Když se jeden komunikant odmlčí na delší dobu, díky ukládání komunikace není problém začít ve stejném kontextu, v němž se přestalo. To může vést k odstupování od zahajovacích frází komunikace (*ahoj, čau*) a lze začínat například rovnou otázkou

¹⁴ Registrovaný uživatel si může do základních informací na svém profilu napsat cokoliv. Objevují se různé alternativy jmen (Prcek Anet Řihánková; Dave Stewie). Jako profilový obrázek nemusí uživatel nutně vybrat fotku, na které je on sám (ale např. fotku svého psa, domu, oblíbené skupiny atd.).

¹⁵ Zed' (The Wall) vlastní každý uživatel a je to jeho hlavní stránka na Facebooku. Na zdi se objevuje nejaktuálnější činnost přátel (jinými slovy se na zdi dozvídáme, co se děje). Na tuto zed' mohou ostatní uživatelé nebo on sám psát vzkazy, posílat obrázky, vkládat odkazy nebo sdílet videa. Zdi se různě prolínají, a proto se zde odehrává veškerý sociální život na síti Facebook.

(*A koukala jsi na kategorie?*), která otevře starou diskusi a rozhovor pokračuje dál. Specifičnost lze vidět i v pauzách v komunikaci. Stejně pauzy, které by v osobní nebo telefonické komunikaci nebyly vhodné, se tolerují bez pozastavení. Komunikace probíhá primárně mezi dvěma komunikanty (to představuje velký rozdíl oproti chatové komunikaci). Skupinové komunikace se objevují, ale většinou probíhají nárazově – trvají například dva dny a pak už komunikace není aktuální a účastníci nepřidávají své příspěvky. Za další rozdíl oproti chatu lze pokládat fakt, že přihlášení a následný vstup do Facebooku není veřejně hlášen (neobjeví se *Uživatel XY vstoupil do místnosti* na obrazovkách ostatních uživatelů), pouze se u jména uživatele (přezdívky) objeví symbol zeleného kolečka.

Samotný průběh komunikace mezi dvěma komunikanty probíhá v „okně“, které se zobrazuje na monitoru vpravo dole. Na Facebooku může uživatel komunikovat s neomezeným počtem uživatelů v jeden okamžik (sám musí usoudit s kolika komunikanty dokáže vést úspěšnou komunikaci), což představuje další klad komunikace pomocí internetu. V osobní (mluvené) komunikaci není obvyklé, aby spolu komunikovali dva nebo více uživatelů zároveň. Hrozila by nesrozumitelnost komunikace. Obyčejný (netrénovaný, neškolený¹⁶) lidský jedinec není schopen plně sledovat více komunikantů tak, aby jim stoprocentně porozuměl, aby dokázal na vše reagovat a vést několik samostatných mluvených dialogů na různá témata.¹⁷ Na Facebooku je běžné vést komunikaci např. s pěti uživateli najednou bez větších problémů. Pokud se komunikující přestane v konverzaci orientovat, může si vedenou komunikaci (díky automatickému ukládání veškerého textu) zpětně přečíst. Po přečtení předešlé konverzace odepíše bez toho, aby si adresát povšimnul, že ztratil přehled nad daným rozhovorem. Délka příspěvku není omezena, ale většina příspěvků je krátká a nekomplikovaná – nejsou tedy časově náročné pro odesílatele ani pro adresáta. Po napsání textu jej autor odešle pomocí klávesy Enter, nebo myší klikne na tlačítko „Odeslat“¹⁸. Příspěvek se odešle a téměř okamžitě se zobrazí na obrazovce adresáta i autora. Komunikace na Facebooku většinou probíhá ve velké rychlosti a obsahuje mnoho prvků mluvené řeči. Oproti jiným metodám komunikace přes internet se v této komunikaci odesílají příspěvky neorganizovaně. Záleží na autorovi, zda své

¹⁶ Speciální trénink, který podstupují profesionální simultánní tlumočníci.

¹⁷ JANDOVA, Eva. *Konverzace na www chatu*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2007 [i.e. 2006], s. 24. ISBN 8073682540.

¹⁸ Každý uživatel si na svém Facebooku sám nastaví, která varianta je pro něj lepší. Tuto variantu může kdykoliv bez obtíží změnit.

myšlenky píše a okamžitě posílá (např. po větách), nebo zda se snaží posílat ucelené texty. V závislosti na této neucelenosti textu se může stát, že jeden komunikant pošle rychle za sebou dva příspěvky, které spolu vůbec nesouvisí, protože reaguje na příspěvek druhého komunikanta a zároveň chce již sdělit něco dalšího.

Mnohem více než u jiných druhů neformální komunikace prostřednictvím internetu jsou zde patrné prvky mluvené komunikace. Komunikanti si „skáčou do řeči“ a dialogy se mohou odkloňovat od tématu. Adresát může dát autorovi najevo, že s ním nesouhlasí nebo naopak souhlasí, může ho přerušit nebo se ptát na podrobnosti.

1.1.2.5 Samolepky

Dalším specifickým znakem komunikace prostřednictvím Facebooku jsou samolepky. Jedná se o animované emotikony (odstoupení od žlutých obličejů), které poskytuje výhradně Facebook. Uživatelé si zdarma mohou stáhnout různé sady samolepek, které se jim nejvíce líbí, a používat je při konverzaci na chatu nebo při vkládání komentářů.¹⁹ Samolepky pomáhají lépe vystihnout náladu, záměr nebo činnost odesílatele. Psaná komunikace může mnohdy uživatele mást. Se samolepkou, popřípadě emotikonem, se zdá komunikace mnohem snazší a zábavnější. Online komunikace je ochuzena o neverbální složku komunikace, animované samolepky by mohly být částečnou náhradou.

1.1.2.6 GIF

Graphic Interchange Format zkráceně GIF je jeden z nejpoužívanějších formátů pro grafiku po celém internetu. Umožňuje jednoduché animace, které se přehrávají v nepřetržité smyčce. Vytváří dojem nekonečného videa, které se stále dokola opakuje v krátké sekvenci (většinou 5-10 vteřin). V rámci inovací Facebook umožnil vkládání těchto GIFů do komentářů, na Zdi a do zpráv. Nejoblíbenější jsou GIFy vystřižené z populárních seriálů (Hra o trůny, Simpsonovi atp.).

¹⁹ Komentáře vyžadují vlastní názory uživatelů na sdílený soubor. Forma komentářů se odvíjí od fantazie komentujícího. Uživatel může přiložit vlastní fotku, odkaz, GIF, video nebo emotikonu, kterou mu Facebook nabídne. Popřípadě může využít textový formát k napsání emotikony nebo jiného zajímavého symbolu. Některé komentáře mohou být napsané pouze jako text bez jakéhokoliv ozvláštnění.

1.1.2.7 Facebook a únik informací

V současné době se Facebook potýká s kauzou ohledně úniku informací z účtů jeho uživatelů. Uniklá data byla mimo jiné použita k ovlivňování lidí při prezidentské kampani v USA, a to ve prospěch současného prezidenta Donalda Trumpa. Firmou Cambridge Analytica²⁰ byla vyvinuta aplikace v podobě osobnostního kvízu, který putoval po stránkách Facebooku a za jehož vyplnění dostávali uživatelé zapláceno. Tato aplikace neshromažďovala pouze data z vytvořeného kvízu, ale shromažďovala informace z účtů, které se týkaly místa bydliště, údaje o přátelích a obsahu, který uživatel lajkuje²¹. Podle lajkování příspěvků aplikace mj. sbírala citlivá data o pohlaví, rase, sexuální orientaci a dokonce zážitků z dětství.²²

Celá kauza úniku informací z Facebooku se odehrává od roku 2014 a ovlivněním prezidentské kampaně v USA vyvrcholila. Facebook čelí obvinění z nedostatečného zabezpečení dat uživatelů.²³

Mark Zuckerberg, zakladatel sociální sítě Facebook, přiznal, že udělali chybu a společně s vedením Facebooku slíbili nápravu. Plánované kroky k zabezpečení platformy dat uživatelů blíže popisuje příspěvek firmy z 21. března 2018 *Cracking Down on Platform Abuse*.²⁴ Příspěvek se zabývá vysvětlením problému, poukázáním na důležitost aplikací pro uživatele Facebooku a informacemi, které potvrzují, že firma nějaké kroky k ochraně osobních dat podnikla v minulosti, ale nebyly dostatečné. Příspěvek obsahuje šest bodů, podle kterých největší sociální síť současnosti bude postupovat. Zkontrolují platformy (zaměří se především na aplikace, které mají přístup

²⁰ Firma Cambridge Analytica se zabývá sběrem a využitím digitálních dat na předvolební kampaně.

²¹ Lajkovat = uživatelé symbolickým „palcem nahoru“ označí příspěvek (mj. obrázek, fotku, mediální sdělení), které se jim líbí a zamlouvá. Mohou být např. stejného názoru jako autor příspěvku.

²² Kauza, která otrásla pověstí Facebooku: Jak se z „lajků“ stal mocný politický nástroj. In: INFO.cz: síla faktu [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER, 2018, 18. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://www.info.cz/strategie/kauza-ktera-otrasla-povesti-facebooku-aneb-jak-se-z-lajku-stal-mocny-politicky-nastroj-26196.html>

²³ Kauza Facebook: Můj předchůdce byl možná zavražděn, říká analytik z Cambridge Analytica. In: Echo24.cz: internetový deník [online]. Praha, Malá strana, 2018, 27. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/Sb4Ep/kauza-facebook-muj-predchudce-byl-mozna-zavrazden-rika-analytik-z-cambridge-analytica>

²⁴ Cracking Down on Platform Abuse. In: Facebook: newsroom [online]. Dublin, Irsko: Facebook.com, 2018, 21. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/news/2018/03/cracking-down-on-platform-abuse/>

k osobním informacím uživatelů), informují uživatele o zneužití dat, odmítnou přístup k datům pro nepoužívané aplikace (aplikace nebude mít přístup k datům, když nebude používána tři měsíce), omezí množství přihlašovacích dat (aplikace budou mít přístup pouze k základním údajům, a to jméno, příjmení a profilová fotka), vyzívají uživatele, aby spravovali aplikace, které používají. Poslední bod v prohlášení *Cracking Down on Platform Abuse* informuje o možnosti nahlášení podezření na zneužívání osobních dat.

1.2 Specifika internetové komunikace v odborných publikacích

1.2.1 Odborné publikace

Problematika specifik neformální komunikace představuje jedno z nejaktuálnějších témat v českém jazyce, proto je tomuto tématu věnováno mnoho článků v odborných časopisech. Nejvíce článků věnujících se této nebo podobné problematice se publikuje v odborném jazykovědném časopise *Naše řeč*. Články věnující se komunikaci na internetu se objevují i v časopise *Čeština doma a ve světě*. V dalších odborných bohemistických časopisech (např. *Slovo a slovesnost*) se od roku 2000 nevyskytují články věnující se tomuto tématu. V následujících kapitolách si krátce přiblížíme časopisy, v nichž se objevují články věnující se internetové komunikaci (tzn. *Naše řeč*, *Čeština doma a ve světě*). Následně se pokusíme nastínit problematiku z pohledu autorů článků v odborných bohemistických časopisech.

1.2.1.1 Čeština doma a ve světě

Popularizačně zaměřený čtvrtletník *Čeština doma a ve světě* vydával Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK v Praze od roku 1993 do roku 2009.²⁵ V roce 2010 jej nahrazuje nový časopis *Studie aplikované lingvistiky*.

Od roku 2011 vychází *Nová čeština doma a ve světě* pouze v elektronické podobě.

1.2.1.2 Časopis Naše řeč

Ústav pro jazyk český, který časopis *Naše řeč* vydává, specifikuje odborný časopis na svých internetových stránkách následovně:

„Naše řeč je recenzovaný odborný časopis věnovaný češtině jako mateřskému jazyku. Přináší česky, výjimečně i slovensky psané stati nejen o češtině současné, ale i s ohledem na její vývoj, věnuje se otázkám české gramatiky a slovní zásoby, problémům pravopisu, české stylistice obecně i jazyku jednotlivých literárních děl, textové lingvistiky; pozornost věnuje spisovné varietě češtiny ve vztahu k jazykovým útvarům ostatním. V popředí je vzhled do otázek jazykové kultury češtiny i jazykové

²⁵Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze: Ústav českého jazyka a teorie komunikace. *Čeština doma a ve světě*[online]. ©2011 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://ucjtk.ff.cuni.cz/node/444>.

kultury obecně a zřetel k vývojové dynamice češtiny, k problémům úzu, normy a kodifikace. Časopis rozvíjí diskuse na aktuální jazykovědná témata.“²⁶

1.2.2 Specifika internetové komunikace

- Přejímání slov v internetové komunikaci

Prostřednictvím internetu a jeho užíváním se do českého jazyka dostávají přejatá slova se specifickým významem. Jako důvod rozmnožení těchto výrazů je možné považovat skutečnost, že se jedná o slova pro mladistvé moderní, jak upozorňuje Diana Svobodová ve svém článku publikovaném v roce 2007 v časopise *Naše řeč*.²⁷ Mladá generace tato slova považuje za atraktivnější, hravější, zajímavější a výrazově silnější než slova stejného nebo podobného významu v češtině. Setkávají se s nimi při cestování, komunikaci přes internet, v hudbě nebo při studiu. Zdeňka Hladká ve svém článku *Cizojazyčné prvky v korespondenci mladých lidí*²⁸ poukazuje na snahu mladých lidí vymezit se proti rodičovské generaci. Nutno podotknout, že specifikem se stávají převážně vulgarismy nebo negativní emoce, které uživatelé sdělují primárně v cizím jazyce. Důvodem by mohlo být, že při používání cizího slova není jeho význam pociťován tak silně. Specifické je i používání přejatých slov v kontextu. V internetové komunikaci se objevují věty, ve kterých se prolínají anglicismy s českými slovy. Této problematice se podrobněji věnuje Diana Svobodová ve svém článku *Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu*.²⁹ Na příkladech poukazuje, jak původně anglická slovíčka uživatelé zakomponují do české věty (mějte se tu *everybody*³⁰; jede na Floridu pocucávat svoje *umbrelladrinks*³¹). Nejednotný bývá i přepis některých slov (*gay*³²=*gej, gáj, gey*) nebo jejich nadměrná grafická adaptace, více než je v českém

²⁶ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Naše řeč*. Ústav pro jazyk český AV ČR [online]. ©2011 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/index.php>.

²⁷ SVOBODOVÁ, Diana. Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu. In: *Naše řeč*. Praha, 2007, roč. 90, č. 2, s. 67-80.

²⁸ HLADKÁ, Zdeňka. Cizojazyčné prvky v korespondenci mladých lidí. In: *Naše řeč*. 2003, roč. 86, č. 5, s. 241-250.

²⁹ SVOBODOVÁ, Diana. Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu. In: *Naše řeč*. Praha, 2007, roč. 90, č. 2, s. 67-80.

³⁰ Everybody = všichni

³¹ Umbrelladrinks = plážové drinky

³² Gay = homosexuál

jazyce přirozené (poslouchám *tekno*). Objevují se i mluvené podoby vět na základě fonetického přepisu (ví vil sí = we will see³³).

Primárně se tato slova přejímají z anglického jazyka (*e-mail* - elektronická pošta, *chat* - klábosení, *skype* - odvozeno od internetové aplikace Skype), ale mohou se přejímat i z jazyka německého, slovenského nebo ruského. Ostatní jazyky bývají zastoupeny velmi ojediněle. Časté jsou případy, kdy se jazyky mísí.³⁴ Čeština pro tato slova nemusí mít vhodné ekvivalenty. U přejatých slov čeština přizpůsobuje psanou podobu podobě mluvené (*skype* - *skajp*) nebo pomocí sufixů a prefixů počestňuje slova cizího původu (*skajp* - *skajpuju* = volám pomocí aplikace Skype). Na tuto problematiku upozorňuje Hana Prokšová ve svém článku O novém českém slovese *lajkovat*³⁵, který byl publikován v roce 2012 v časopise Naše řeč. Pojednává o problematice přejímání cizích slov a velkou část článku věnuje novému slovu *lajkovat*. Sloveso *lajkovat* se nejčastěji používá při komunikaci přes webový systém Facebook. Upozorňuje na skutečnost, že pro sloveso *lajkovat* není zásadní grafická podoba slova v anglickém jazyce, ale je pro něj primární mluvená podoba na základě fonetického přepisu slovesa.

Pokud se internet bude vyvíjet ve stejném tempu jako doposud, beze slov jako například *lajkovat* se neobjedeme. Bohužel některá tato specifická slova lze jen obtížně přeložit do českého jazyka a mladiství uživatelé to ani nepovažují za nutné. Jejich primární zájem směřuje k potřebě činnosti či jevu vhodně pojmenovat a k tomu český ekvivalent nepotřebují, protože jejich vrstevníci pojmenování znají a porozumí sdělení.

Na druhou stranu musíme podotknout, že českým ekvivalentem pro slovo *lajkovat* je „líbí se mi“ a toto slovní spojení se na Facebooku používá.

Sibyla Mislovičová ve svém článku Pravopis a skloňovanie slova rundy: Ranvej a niektorých substantiv so zakončením na -j³⁶ poukazuje, že proces adaptace bývá při jednotlivých cizích slovech různý. Mnohdy nejde jen o jednoduché převzetí a přizpůsobení pravopisu a gramatiky domácím pravidlům. Některým slovům trvá i 10 let než se ustálí jejich konečná forma pravopisu. Problémy nemusí být pouze se správnou

³³We will see = uvidíme se

³⁴ V jedné větě se mohou objevovat slova z různých jazyků (např. *I love you, ty můj Engel!* = Miluji tě, můj andílku!).

³⁵ PROKŠOVÁ, Hana. O novém českém slovese *lajkovat*. In: *Naše řeč*. Praha, 2012, roč. 95, č. 2, s. 109-112.

³⁶ MISLOVIČOVÁ, Sibyla. Pravopis a skloňovanie slova rundy: Ranvej a niektorých substantiv so zakončením na -j. *Kultura slova*. 2016, (6), 336-343. ISSN 0023-5202.

výslovností, pravopisem, ale i zařazením ke správnému rodu a s tímto problémem souvislé skloňování.

- Psanost a mluvenost

Jak zmiňuje Stylistika mluvené a psané češtiny³⁷ z roku 2016 do neformální elektronické komunikace často prostupují prvky mluvnosti, dialogičnosti a bezprostřednosti. Ovlivnění komunikátů mluvenou komunikací se projevuje především pronikáním zvukových jevů (*sme, ste, vim, dyť, nějakej*). V elektronické komunikaci, zvláště neformální, převažují nespisovné prostředky češtiny nad spisovnými. Používá se obecná čeština a objevují se prvky z nářečí.

- Pravopisné chyby

Pravopisné chyby se objevují ve všech druzích psaných textů. Rozdíly v typologii chyb mezi ručně psaným textem a textem psaným na počítači nebo jiném elektronickém zařízení můžeme považovat za nepatrné. Ve frekventovanosti chyb texty psané na počítači ručně psanou komunikaci předčí. Problematikou pravopisných chyb v psaném textu se podrobně zabývá Zdeňka Hladká ve svém článku Pravopis v současné komunikaci mladých lidí³⁸, ve kterém porovnává ručně psanou korespondenci s e-mailem a SMS zprávami. Poskytuje komplexní přehled chyb, kterých se mladiství opakovaně dopouštějí.

Mezi frekventované pravopisné chyby můžeme zařadit psaní mně/mě, vypouštění hlásek (např. hlásky j: *sem*), psaní i/y.

- *Velká písmena*

Psaní velkých písmen je v českém pravopise považováno za nejproblematictější oblast. Dotazy ohledně psaní velkých písmen patří k jedněm z nejpočetnějších v poradně Ústavu pro jazyk český AV ČR.

³⁷ Elektronická komunikace. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016, s. 112. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.

³⁸ HLADKÁ, Zdeňka. Pravopis v současné korespondenci mladých lidí (na materiálu tradičních dopisů, e-mailů a SMS). In: *Naše řeč*. Praha, 2006, roč. 89, č. 2, s. 73-88.

Markéta Pravdová³⁹ ve svém článku o psaní velkých písmen uvádí, že platná Pravidla českého pravopisu (z r. 1993, poté rozšířené vydání v r. 1999) nepodávají přesný a úplný popis všech zásad při psaní velkých písmen a nepřinášejí vysvětlení všech problematických typů. Markéta Pravdová ale nepodává ve svém článku žádný konkrétní příklad nepřesného nebo neúplného popisu zásad pravopisu velkých písmen.

- *Interpunkce*

Obrovské nedostatky se projevují v interpunkci. Uživatelé používají čárku/tečku ve větě nesprávně nebo vůbec. Pro elektronickou komunikaci je příznačné vypouštění interpunkce. Za zajímavost lze považovat, že této problematice se konkrétně nevěnují žádné články vydané v odborných a bohemistických časopisech. Interpunkce je pouze okrajově zmiňovaná jako problematická.

- *Diakritika*

Vynechávání diakritiky patří mezi důležitá specifika komunikace prostřednictvím internetu. Jedná se o odraz dřívějších limitů techniky, kdy psaný projev byl určen především pro anglický jazyk, ve kterém se diakritika nevyskytuje. Dnes internetové programy diakritiku nabízejí, ale mnozí uživatelé si zvykli na psaní bez ní. Tomuto trendu napomohlo rozšíření SMS zpráv, při jejichž psaní problém s diakritikou přetrvává dodnes.

Elektronická komunikace, zvláště osobní komunikace, se v dnešní době stále více realizuje prostřednictvím mobilních telefonů. Označení nových mobilních telefonů je Smartphone. Jedná se o telefony, které kvůli operačnímu systému mají pokročilé funkce a do kterých můžeme nainstalovat různé aplikace. Může se jednat o aplikace umožňující online komunikaci s jinými uživateli. Těmto aplikacím stačí přístup k síti a můžeme sdílet s ostatními uživateli prakticky cokoliv.

V rámci mobilních tarifů stojí SMS, kterou napíšeme s diakritikou, stále více než SMS, kterou napíšeme bez ní. Proto i nadále v rámci SMS převládá psaní bez diakritiky. Můžeme se domnívat, že uživatelé Smartphonů automaticky převádějí naučený styl psaní bez diakritiky v SMS i do ostatních možností, které jim jejich Smartphone nabízí.

³⁹ PRAVDOVÁ, Markéta. Psaní velkých písmen v češtině - výsledky dotazníkového šetření. In: *Naše řeč*. Praha, 2013, roč. 96, č. 1, s. 1-16.

- Překlepy

Specifikum internetové komunikace představují překlepy. K překlepům může docházet kvůli nezvládnuté technice psaní na počítači, ale i díky stále se zvyšující rychlosti psaní a možné averzi k dodatečné korekci napsaného textu. Autor své sdělení píše skrytě pro jakékoliv jiné účastníky. Toto tvrzení platí pro všechny druhy internetové komunikace (chat, e-mail, diskusní skupina atp.). Záleží na autorovi, jak dlouho daný text píše a zda se vrací k jeho následné korekci dříve, než jej odešle.

Můžeme se domnívat, že většina pravopisných chyb objevujících se v osobním a neoficiálním psaném textu nepramení z neznalosti pravidel a norem, ale z laxního přístupu k dodržování těchto norem. Dnešním uživatelům internetové formy komunikace nevádí, když něco napíše nesprávně, zvláště pokud se jejich komunikace týká nejbližších přátel. Pravdou ale zůstává, že pokud se podíváme např. na většinu diskusí na internetu, kde je komunikace veřejná, nalezneme zde stále se opakující chyby s tím rozdílem, že debatující se snaží o jejich následnou korekturu. Hana Mžourková ve svém článku *Postoje k pravopisu v diskusích na internetu*⁴⁰ poukazuje na skutečnost, že většina účastníků diskusí si myslí, že je nutné používat přiměřené výrazové prostředky a dodržovat pravidla pravopisu.

- Emotikon

Emotikon (= v neformální komunikaci označován jako smajlík) funguje jako zástupný symbol vyjadřující aktuální náladu (emocionální zaujetí) autora. K neverbální komunikaci „tváří v tvář“ odkazuje jen velmi symbolicky. Emotikon vyjadřuje blízký vztah, proto ho ve formální elektronické komunikaci najdeme jen zřídka. Největší zastoupení má v neformální komunikaci, v komunikaci mezi přáteli nebo přes chat. Emotikon ulehčuje komunikaci mezi pisateli, napomáhá k interpretaci napsaného textu. Když se na konci věty objevuje emotikon vyjadřující úsměv „od ucha k uchu“, snadno lze říci, že pisatel míní svůj příspěvek například jako vtip. Paradoxně ale spolu nemusí korespondovat to, jak člověk na daný text reaguje osobně a jak textově. Může se stát, že člověk sedící za počítačem zůstane sedět tzv. s „kamennou tváří“ a přitom posílá několik emotikonů, aby adresátovi naznačil svoji reakci na daný text.

Primární úkol emotikonů je usnadňovat komunikace mezi uživateli. V osobní komunikaci sledujeme celého člověka, posloucháme jeho barvu hlasu, tempu a důrazu

⁴⁰ MŽOURKOVÁ, Hana. *Postoje k pravopisu v diskusích na internetu. Čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta UK v Praze, centrum pro DeskToppublishing, 2006, roč. 14, 1-4.

řeči, slyšíme pauzy mezi sděleními. V neposlední řadě vnímáme postoj, mimiku a gesta komunikátora. S pomocí těchto prostředků je téměř každý člověk schopen rozpoznat důležitost a účel sdělení.

V dnešní internetové komunikaci lze rozlišit dva typy emotikonů. Emotikony textové, které můžeme označit jako starší a jež se tvoří postupným vkládáním znaků např. :-)) jako součást textu. Druhý typ emotikonů jsou emotikony grafické. Jedná se o kreslené, mnohdy animované obrázky, které uživatelé mohou vybírat z nabídky – každý server má vlastní druhy těchto nabídek. Dnes se emotikony nesoustřeďují jen na výrazy obličejů, ale snaží se o napodobení nejrůznějších předmětů a činností. Pokud se zaměříme na webový systém Facebook, zde existují mj. emotikony na vyjádření přepravy (auta, vlaky, cyklistická kola, motorky), jídla (špagety, hamburger, rýže) nebo třeba vlajky všech zemí světa.

Od základních emotikonů pomocí symbolů (například: dvojtečka, pomlčka, pravá kulatá závorka = :-)); dvojtečka, pomlčka, levá kulatá závorka = :-()) se dnes ustupuje. Webové systémy, přes něž probíhá komunikace, tyto emotikony automaticky přeformátují na své vlastní sady emotikonů. Takové má i Facebook. Ve verzi na počítači nabízí 7 základních kategorií, ze kterých si uživatel vhodný emotikon vybere a jedním kliknutím odešle adresátovi. Každý jednotlivý emotikon má své vyjádření i pomocí samostatných znaků, ale pro uživatele je jednodušší si emotikon dohledat a jedním klikem poslat, než vypisovat pomocí dílčích znaků.

Ukázka základních emotikonů z Facebooku zapsaných pomocí symbolů:

- :-) - usmívající se obličej
- :-(- smutný obličej
- :-P - obličej vyplazující jazyk
- :-D - obličej s ústy od ucha k uchu
- :-O - obličej s otevřenými ústy (divící se)
- ;-) - mrkající obličej
- :v - obličej, který má otevřená ústa, něco „jí“
- >:(- obličej se zavřenými očima (nelibost)
- :-/ - naštvaný obličej
- :'(- plačící obličej
- ^_^ - obličej smějící se od „ucha k uchu“
- 8-) - obličej s dioptrickými brýlemi
- B| - obličej se slunečními brýlemi
- <3 - srdíčko

- 3:) - ďábel
- O:-) - andílek
- _- - obličej s neutrálním výrazem
- :3 - obličej, kterému se něco moc líbí
- >:o - obličej, kterému se něco moc nelíbí
- (y) - palec nahoru (znaménko pro tlačítko „To se mi líbí“⁴¹)

- Psaní velkými písmeny

Psaní velkými písmeny se v internetové komunikaci ustálilo jako vyjádření křičení nebo zvýšeného hlasu. Pokud autor napíše text velkými písmeny, chce tento text zdůraznit. Objevují se i jednotlivá slova, která autor považuje za důležitá, napsaná velkými písmeny a zbytek sdělení je napsán standardně.

- Zmnožení znaků

Nejčastěji se v internetové komunikaci objevuje zmnožení interpunkčních znamének, ale můžeme nalézt i zmnožení emotikonů (odesílatel pošle na důkaz velkého pobavení několik smějících se emotikonů za sebou). Zmnožení probíhá i u písmen. Zvýšeným počtem stejných písmen autor zvýrazňuje svůj subjektivní postoj.

- Opravy

Jako další specifikum elektronické komunikace lze uvést opravy textu. Uživatelé se nevyhnou nejrůznějším překlepům a pravopisným chybám v rychlosti, při níž internetová komunikace běžně probíhá. Většina uživatelů text nejprve napíše a až po jeho odeslání si jej přečte. Důvodem není jen rychlost, ale i nesprávné zvládnutí techniky psaní na počítači.⁴² Pokud se jedná o závažný prohřešek a uživateli vadí, má možnost příspěvek opravit. Lze zasáhnout přímo do textu, nebo je možná korekce dalším příspěvkem.

Neopravené chyby mohou sloužit jako podnět k ataku jiného uživatele, jak upozorňuje Hana Mžourková ve svém článku *Postoje k pravopisu v diskusích na*

⁴¹ Viz kapitola Facebook – teoretická část str. 15.

⁴² Správné zvládnutí techniky psaní na počítači je definováno mj. dvěma základními znaky. A to psaní na klávesnici formou tzv. psaní všemi deseti prsty (které se již běžně vyučuje na středních školách) a s tím související neustálý pohled na obrazovku. Uživatel by se při psaní textu neměl dívat na klávesnici, ale právě na obrazovku, aby mohl kontrolovat, co právě napsal, a text případně opravit.

internetu.⁴³ Pokud pisatel své chyby neopraví, může ho oponent vnímat jako nedostatečně vzdělaného. Nevzdělanost uživatele může být vnímána jako důkaz nesprávnosti jeho názoru.

- Zkratky

Pro elektronickou komunikaci jsou příznačné různé způsoby zkracování. Zkracování může být podmíněné snahou urychlit komunikaci mezi komunikátory. Při používání mobilních telefonů na zkracování může mít vliv omezený rozsah textu SMS. V českém jazyce se objevují zkratky, které jsou zakořeněné (km,l). V současné době se objevují zkratky nové, a to většinou vzniklé ze zkrácení cizích slov, např. pls (please / prosím), thx (thanks / děkuji). Mezi další typ zkracování běžně patří zkracování českých měst ČB (České Budějovice), HB (Havlíčkův Brod).⁴⁴

⁴³ MŽOURKOVÁ, Hana. Postoje k pravopisu v diskusích na internetu. *Čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta UK v Praze, centrum pro DeskToppublishing, 2006, roč. 14, 1-4.

⁴⁴ *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016, s. 106. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Cíle a metody praktické části

Praktická část si klade za cíl uvést základní specifika neformální komunikace prostřednictvím internetu, která se v získaných materiálech objevují, a zodpovědět otázku, zda se tyto specifikace shodují s články a pracemi s podobným zaměřením (shrnutými v teoretické části s. 22). Dílčím cílem je porovnání těchto specifík komunikace mezi třemi věkovými kategoriemi: mezi studenty základní, střední a vysoké školy. Můžeme předpokládat, že u studentů vysoké školy by se mělo objevovat v komunikaci nejméně případů porušení pravidel a nedodržování norem spisovného českého jazyka. Důvodem tohoto předpokladu je skutečnost, že student vysoké školy by měl ovládat normy českého jazyka lépe než žák základní školy. Dalším předpokladem je, že velká většina studentů vysoké školy nebyla s technickými psacími stroji seznámena v tak útlém věku jako současní žáci základních škol. Z tohoto důvodu lze usuzovat, že by tento úkaz na ně neměl působit stejně jako na mladší generace.

Jako zdroj dat výzkumu k praktické části této bakalářské práce posloužily různé konverzace vedené přes webový systém [Facebook.cz](https://www.facebook.com/). Shromáždila jsem 151 stran materiálu v časovém období od 11. 4. 2014 do 15. 4. 2015. Komunikaci lze rozdělit na dva typy. Prvním druhem jsou komunikace, které probíhají soukromě mezi dvěma uživateli, a druhým jsou komunikace, jež probíhají ve skupině.

2.2 Základní škola (děti 11-15 let)

Do této věkové skupiny byly vybrány žákyně 2. stupně základní školy, které navštěvují kroužek Brtnických mažoretek.⁴⁵ Tyto mažoretky trénují od roku 2010, scházíme se každou sobotu na trénink (ojediněle i vícekrát v týdnu), zúčastňujeme se závodů, pořádáme nejrůznější výlety a každý rok jezdíme na několikadenní soustředění. Je patrné, že s děvčaty trávím mnoho času, vzájemná komunikace neprobíhá jenom osobně, ale také prostřednictvím internetu (nejčastěji pomocí webového systému Facebook.cz). S děvčaty nejčastěji komunikuji prostřednictvím skupinové komunikace. Na začátek této komunikace napíši svůj příspěvek (sdělení) a děvčata na něj reagují.

2.2.1 Fonetická stránka textu

Specifické rysy ve fonetické rovině se objevují minimálně. Většinou slouží jako doprovodný příznak silné emoce. Frekventovaným fonetickým prvkem je záměna v kvantitě samohlásek (př. kumulace některé samohlásky), například k podtržení pocitu radosti (*supeeeeeer; já už se tak těšííím; Jj a moooooooooooc; Děkuji mooooooc, Diiik; A mooooooc; Jsou naaadherný; huraaaa*). Problematice zkracování samohlásek je věnována pozornost v následující kapitole „Psaní bez diakritiky“.

2.2.2 Psaní bez diakritiky

Psaní bez diakritiky lze přičíst pozůstatku technického omezení psaní na počítači v jeho počátcích. Tento důvod je však v materiálech k výzkumu vyloučen. Děvčata začala pracovat s počítačem v době, kdy už téměř všechny webové systémy a počítačové programy pracovaly s diakritikou. Když se komunikace objeví bez diakritiky, probíhá bez diakritiky po celý časový blok dané komunikace. Z tohoto důvodu lze usuzovat, že uživatelé komunikují prostřednictvím mobilních telefonů.⁴⁶ Mobilní telefony diakritiku nabízejí, ale při psaní SMS ji užívá velmi nízký počet uživatelů. Pisatel diakritiku nepoužívá z důvodu, že zpomaluje rychlost psaní a

⁴⁵ Žákyně dochází do tří základních škol – ZŠ a MŠ Brtnice, ZŠ a MŠ Puklice a ZŠ Jihlava Nad Plovárnou.

⁴⁶ Webový systém Facebook zdarma nabízí – na své přihlašovací stránce [<https://www.facebook.com/>]-aplikaci Facebook Mobile. Zájemce o aplikaci rozklikne nabídku, do předem určeného „okna“ vypíše svoje telefonní číslo a Facebook mu pošle odkaz, kde tuto aplikaci bez poplatků stáhne.

„spotřebovává“ znaky⁴⁷, které jsou v SMS komunikaci stále omezeny. Tento jev se pak přenáší i do další psané komunikace přes mobilní telefon – například do komunikace prostřednictvím Facebooku. Neobjevuje se pouze vynechání diakritiky, ale i vynechání mezer mezi slovy. Jako příklad mohou posloužit následující ukázky z výzkumu.

(1)

E.Č. 11.4.2014 21:06

Ahoj javonicemnevím tak ja se zeptám holek pres sms :D

E.Č. 11.4.2014 21:50

Marto tak v 6:55 u trafiky ok? No napsala mi to Klarka tak nevím co Miluska :)

M. B. 11.4.2014 21:51

:) fajn

E.Č. 11.4.2014 21:52

Supr tak jauzduspat tak dobrou noc azitra :)

(2)

M.B. 28.6.2014 18:48

Mas tam mit mažoretky :D

J.J.J. 28.6.2014 18:49

ty sem tam mela od roku 2012 potom sem tam mela kras a tedfootballisty a potom tam budu mitmeho kluka on uzmem na tepate

2.2.3 Pravopisné chyby

- Problematika y/i

Jako problematická se jeví shoda podmětu s přísudkem (*Ahoj Marto rozešli velkým holkám to aby přišli na tu keramiku; a mamka s taťkou říkali že už tam taky byly*).

Tato problematika se objevuje u adjektiv skloňovaných podle vzoru mladý (*bylo to hloupí ; [...]a z malích holek sem se ještě neptala*).

Ojediněle se objeví chybné užití y/i u zájmena my (*A ten trénink máme jenom mi [...]*).

⁴⁷ Čárky nad samohláskami a háčky nad souhláskami vyžadují pro znak, ke kterému se váží, větší prostor než znak bez diakritiky.

- Redukce hláskových skupin

Časté je vynechávání hlásky j na počátku slova, a to nejčastěji v různých tvarech slovesa být a jít (*Já du spát.*; *Ahoj Marťo<3 sem posílala kamarádkám a kamarádům fotky*; *Tak co škola de????*; *Já se du učit do přírovedy a do češtiny*; *Že seš na fb*).

Jako problémové se jeví používání s/z (*Nudím se nikdo není na fb a nemůžu si z nikým psát!*; (*S těch zpráv*; *Ok skusím jim to vyřídít*).

- Chybné užití slovesa být v podmiňovacím způsobu

V materiálech nechybí ani problematiku sloveso být v podmiňovacím způsobu (*vzali by jste do mažorettek [...]*).

- Problematika velkých písmen

Dalším častým jevem v materiálech je špatné používání velkých písmen, ale jak již bylo zmíněno v teoretické části, tento problém nemusí pouze souviset s neznalostí pravidel psaní velkých písmen v češtině, ale s laxním přístupem k těmto pravidlům. Na ukázce z mého výzkumu objasním svou myšlenku:

„ok já to dneska říkala kiki“

Můžeme předpokládat, že tato dívka ve věku 11-15 let ovládá základní pravidla českého jazyka a ví, že křestní jména se píšou s počátečním velkým písmenem, pouze nevěnuje problematice velkých písmen tolik pozornosti, protože většina jmen, ať již s velkým nebo malým počátečním písmenem, nezmění svůj význam.

2.2.4 Překlepy

V sesbíraných materiálech se objevují překlepy poměrně často (*vyhazovat = vyhazovat*; *na cco = na co*; *juuuui = juuuuu*; *Jo bobrý = jo dobrý*; *a dneskan = dneska*).

Uživatelé opravují překlep pouze v tom případě, pokud by mohlo dojít k nedorozumění, nebo pokud by se mohla narušit čitelnost slova. Jako příklad uvádím:

(3)

M.M.J. 26.6.2014 20:29

Mišo já tam nepřijdu řškala jsem to Martě

M.M.J. 26.6.2014 20:29

říkala

2.2.5 Pravidla užití interpunkce

Interpunkce se v daných textech objevuje velmi ojediněle. Respondenti ji téměř nepoužívají. Sdělení či větu zakončují emotikonem (viz subkapitola Role „žlutého obličeje“ v textu).

2.2.6 Zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů

V komunikaci se objevuje zmnožení znaků pro naznačení důrazu – nejčastěji interpunkčních znamének ? a ! (*Jak se máš??; Na jaky cvicak???????; Jojo jsou moc hezký !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! :D; A do kolika??:*).

Velmi frekventované je zmnožení emotikonů. Odesílatel pošle několik emotikonů za sebou, aby zdůraznil smysl sdělení.

(4)

J.J.J. 14.5.2014 15:14

To je v pohodě jenom že sme tě potkaly u školy a jely sme v Toyotě

:)

(5)

A.V. 22.5.2014 16:27

Mart'o kolik nás je v Telči družstev v kadetkách

:D:D:D:D:D

V komunikaci se občas vyskytne zmnožení znaků, u něhož z kontextu vyplývá, že jej odesílatel neměl v plánu. Za jeho vznik může delší či silnější podržení manipulační klávesy⁴⁸, která napíše více znaků, než bylo očekáváno (*Jjja taky pridu*).

2.2.7 Morfologické chyby v textu

Objevuje se špatné ohýbání slov. Například skloňování přivlastňovacích adjektiv (*jo je já vím ale na mamky víš*).

Ojediněle se objeví chybný pravopis skloňování zájmena já (*Mě to nejde*).

⁴⁸ Manipulační klávesa = počítačová klávesnice obsahuje klávesy (manipulační klávesy), každá klávesa zastupuje jeden nebo více znaků. Po zmáčknutí (=úhozu) určité klávesy se na obrazovce počítače objeví znak. Některé klávesnice slouží jako předvolby, proto se pro některý znak musí klávesnice zmáčknout současně nebo po sobě.

2.2.8 Lexikální stránka textu

Slang

Slangy se v komunikaci objevují poměrně často, a to převážně z důvodu, že se jedná o komunikaci jedné zájmové skupiny – mažorettek.

*A máme si brát hůlku[...]= hůlka neboli baton je náčiní, se kterým mažoretky pracují; [...]*tak dem na soukromak* = soukromá komunikace na Facebooku; *půjdem v mažo teplákách a tričku?:)* = mažo – zredukované označení pro mažoretky.*

Zkratky

Chatová komunikace se vyznačuje různým zkracováním českých i cizích slov. Tyto zkratky se ustálí a používají se v internetové komunikaci běžně. Mezi frekventované zkratky patří obměny souhlasu jojo/jj (*Jojo, to mate.; Jj super; Jj přijdu*). Dále se objevují zkratky, které se používají hlavně při psaní SMS zpráv z důvodu šetření znaky (*nwm* = nevím).

2.2.9 Emotikon

Emotikony se objevují v materiálech k tomuto výzkumu velmi často. Respondenti v konverzacích nejčastěji používají 4 typy emotikonů: :-D :-) :-(:-P. Facebook nabízí nepřeberné množství dalších emotikonů, které lze v komunikaci využít. Tato rozšířená verze se skládá z 5 kategorií (1. obličej – klasičtí žlutí smajlíci; 2. zvířata+rostliny; 3. vše ostatní; 4. cestování; 5. symboly).

2.2.9.1 Role „žlutého obličej“ v textu

Při procházení materiálů k této bakalářské práci jsem si všimla jednoho velmi zajímavého prvku. Emotikon v komunikaci ve velké většině sdělení nahrazuje interpunkci. Komunikanti nahrazují tečku za koncem věty či sdělením emotikonem. Emotikon ve sdělení má dvě základní funkce: signalizuje emoce/náladu a sdělení ukončuje (*Ahoj Marto :D; V patek na tu keramiku du:-); takže v tom půjdem;-)*). Emotikon nepřebírá jen roli tečky ale i čárky.

to taky doufám :-) a mamka s tatškou říkali že už tam taky byly a že je to tam moc pěkný a podobný jako na Vanově :-) tak jsem zvědavá :-)

aha:) a pokolika jsou ty chatky?:)

Achjo:-(nojono:)

děkuju ;-) já už se tak těším

Emotikon čárku nahrazuje, proto čárka ve většině případů není ve sdělení nijak zaznamenána. Tento jev má za následek formální rozpad věty, protože se ve větě nedodržují základní kritéria pro její správnost. Tomuto problému se podrobněji věnuje následující kapitola „Rozpad věty – absence typických znaků věty“.

2.2.10 Rozpad věty – absence typických znaků věty

Komunikace přes internet⁴⁹ vede k naprostému rozpadu české věty, jak ji známe - jak se ji učí žáci na prvním stupni základních škol, a to že věta vždy začíná velkým písmenem a končí tečkou. Tato dvě základní kritéria věty se v komunikaci přes webový systém Facebook často porušují. Komunikant své sdělení posílá bez úvodního velkého písmene a bez tečky následující za koncem věty – tečku nahrazuje emotikonem, ale začátek sdělení nijak neodlišuje.

jak se máš?:-)

ahoj hele já dneska bohužel nepřidu :(

až nějak do osmi já vůbec nevím :(

já jen že jsem si o tom ted' psala s Míšou

jj ale kuli tomu se nemam blbě, jo jo a v kolik

Důvodem k neodlišení začátku věty – použití velkého písmene – může být vizuální oddělenost sdělení, které webový systém Facebook automaticky tvoří. Každé sdělení, jež odesílatel pošle, je ohraničeno vlastním „oknem“ a nemůže se spojit s jiným sdělením. Tato okna jsou od sebe odlišena barevně. Odesílatel i adresát se navzájem odlišují barvou, kterou je jejich okno komunikace zbarveno. Dalším vizuálním oddělením textu je umístění sdělení komunikantů. Odesílatel má své sdělení vždy vpravo v komunikačním okně. Adresát zase své příspěvky má situované vlevo. Tyto vizuální aspekty napomáhají k lepší orientaci v textu, komunikující uživatelé proto nemusí mít potřebu svá sdělení uvádět.

Za další příčinu bychom mohli označit již v teoretické části zmiňované současné prolínání mluvené podoby řeči a psaného projevu. Uživatelé internetové komunikace nevědomě prvky mluveného projevu do psaného textu vnášejí. Jedním z nich je právě

⁴⁹ Jedná se jen o jeden druh komunikace přes internet, kvazisynchronní komunikace (má připomínat momentální komunikaci = osobní) typu chat, Facebook a jiné chatové webové systémy. Hlavní pro tento druh komunikací je rychlá odezva. To znamená, že komunikující uživatelé jsou ve většině případů online ve stejný čas.

neoznačení začátku věty velkým písmenem, protože stejně jako v mluveném projevu řeč plyne bez pozastavení.

2.2.11 Stylizace mluveného projevu a kontaktné prostředky

V neformální psané komunikaci probíhá stále výraznější prolínání mluveného a psaného projevu.

V následující ukázce je patrné propojování mluveného projevu do internetové komunikace. Na jednu repliku může odpovědět několik respondentů současně, každý svým vlastním příspěvkem.

(6)

E.Č. 27.9.2014 8:23

ahoj Marto :) v kolik mame trenink??:)

M.B. 27.9.2014 8:24

Ahoj Evčo. Od 11 a už napořád to tak bude :)

E.Č. 27.9.2014 8:24

Super:)diky moc:)

M.B. 27.9.2014 8:25

Protože prostřední holky mají od teď trénink taky hodinu a půl, tak se Vám to o půl hodky posouvá. :)

E.Č. 27.9.2014 8:25

ok :)takze od jedenacti do pul jedny??:)

M.B. 27.9.2014 8:26

Jojo. Do půl 1. :)

Z ukázky je patrné, že uživatel napíše sdělení (*Ahoj Evčo. Od 11 a už napořád to tak bude :)*) a chce pokračovat, ale jeho sdělení je přerušeno druhým komunikujícím (*Super:)diky moc:)*).

Pokud se v ukázce zaměříme na časové úseky, ve kterých se jednotlivá sdělení odeslala, je patrné, že k žádné promyšlenosti odpovědi nemohlo dojít. Dalším znakem nepromyšlenosti sdělení mohou být často se objevující překlepy. Pokud by si uživatel daný text předem připravil, překlepy by se v textu neměly objevovat v takové míře.

Dalším aspektem mluveného projevu je jeho dynamičnost a aktuálnost. Většinu konverzací vedených přes Facebook lze označit jako velmi dynamické a aktuální.

V neformální psané komunikaci užívá většina českých uživatelů nespisovný jazyk. Hojně se používá obecná čeština (*A já už mam zasekanej mobil; a tam půjdem[...];[...]kamarádky Hanky Vondrákovi*).

Objevují se častá oslovení a pozdravy (*Ahoj Mart'o<3; Tak at' se daří ve škole Mart'o :)*).

Častý je fonetický přepis slov (*kuli* = *kvůli*; *stejnak* = *stejně*; *supr* = *super*; *To snat půjde* = *to snad půjde*, *A mám si brát hůlku i když nebudeme dostávat vedsi???* = *větší*; *Ahoj my jsme na svatbě už od pátku takže na trénink nepřijdeme :)* = *trénink*).

2.3 Střední škola (mladiství 15 -19 let)

Materiál pro kategorii studentů na střední školy není vázán specifickými kritérii. Výběr studentů probíhal náhodně. Studenti jsou z různých středních škol – odborných, všeobecných, z oborů zakončených výučním listem i s maturitní zkouškou. Tyto střední školy nalezneme v různých městech Vysočiny (mj. Jihlava, Třebíč, Chotěboř, Havlíčkův Brod). Respondenti navštěvují různé studijní ročníky.

2.3.1 Fonetická stránka textu

Specifické rysy ve fonetické rovině se vyskytují v malém množství. Téměř vždy mají zdůrazňovat určitou emoci – radost, štěstí, znechucení, pochopení, úlevu. Frekventovaným fonetickým prvkem je záměna v kvantitě hlásek – např. kumulace některé samohlásky (*já chci vidět nějaké fotooo :D:D; áleee to víš kočičky :D; [...]tak budu pááán; jee děkuju; Ahaaa; Neeeeeeeeeee; Néé, zrádce!*).

2.3.2 Psaní bez diakritiky

Psaní bez diakritiky se stejně jako v předcházející kapitole (základní škola) objevuje v celé promluvě – v momentě, kdy uživatelé komunikují přes mobilní telefon pomocí aplikace FacebookMobile. Uživatel na mobilním telefonu je zvyklý psát bez diakritiky, protože za nejčastější formu dorozumívání pomocí mobilního telefonu lze označit SMS.

V této kategorii (střední škola 15-19let) se objevuje jedna zvláštnost. Je velmi frekventovaná a vyskytuje se ve většině konverzací, nikoliv u studentů z jedné školy, ale globálně ve všech materiálech a pouze u této věkové kategorie. V materiálech se nachází promluvy (texty), ve kterých se v jedné větě používá diakritika, ale zároveň v té samé větě dojde i k nepoužití diakritiky (*Ale ja myslela z patecni hodiny z lonska to mám :-P; Že si ze mě delas srandu; Třeba nebudeme psat*).

Můžeme se domnívat, že tento jev se vyskytuje u této skupiny z toho důvodu, že skupina se nachází uprostřed školského vzdělávacího systému (mezi základní školou a vysokou školou).

Dalším důvodem by mohl být fakt, že vysokoškolští studenti jsou zvyklí, že psaní na mobilním telefonu s diakritikou stojí více peněz, a proto při používání internetu v mobilním telefonu diakritiku nepoužívají.

2.3.3 Pravopisné chyby

- Problematika psaní i/y

Problematiku psaní i/y (např. u adjektiv skloňovaných podle vzoru mladý, při skloňování zájmena já, u vyjmenovaných slov) nenalézáme téměř vůbec. Ojediněle se objeví chybně použité i/y ve shodě podmětu s přísudkem.

[...] *kdybychom porad na všem nechtěli vydělávat a šetřit* – z kontextu vyplývá, že podmět je rodu ženského; *tak jak šli prohry a vítězství.*

- Redukce hláskových skupin

Poměrně často se objevuje redukce hláskových skupin, například vynechání hlásky j na počátku slova – nejvýrazněji v různých tvarech slovesa být, ojediněle slovesa jít.

[...] *že si sekl se školou :D :D*

A kde teda sou?

No v ty skrini teda sou :) jestli si je tam dal :D

Jojo ted sme na bazene[...]

- Problematika s/z

Ve srovnání s i/y se problematika s/z vyskytuje častěji (*Jaké sklamani*), ale v jednotlivých komunikacích také velmi ojediněle.

- Chybné užití slovesa být v podmiňovacím způsobu

Ojediněle se objeví problematické sloveso být v podmiňovacím způsobu ([...] *tyjo mohly bysme zejtra třeba psát malej papírek na čj:D*).

- Problematika velkých písmen

Problematika psaní velkých písmen je zastoupena i v této věkové kategorii.

fotokoutek vysočina

tak to zkus ještě na davida

[...] *i anet neco valila nevim co neco o lucii*

Jedu se ségrou na vylet do prahy

[...] *nekam podivad třeba vyšehrad a tak :)*

2.3.4 Překlepy

Objevují se především překlepy, kde uživatel použije nadbytečný znak (*ale zkusit to musimer:D*), nebo naopak dojde k vynechání znaku (*odepat = odepsat; [...] a musím si umýt auto, tk uvidím kdy = tak; příšrně = příšerně; [...] podle tho vzoru = toho*). Jedním z druhů překlepů je zaměnění pořadí znaků (*enublizil =neublížil; sjem = jsem; rpedtančení = předtančení; [...] jak jsem rbečela, že mě nikdo nepozval na zábavu?;*). Pisateli se může stát, že jeden znak zamění za znak úplně jiný (*a za minut to bylp pryč = bylo; jsmw = jsme; :_D= :-D*), jindy nevhodně na klávesnici stiskne znak, který automaticky přenese velké písmeno do textu, kam nepatří (*Zatím bych se zeptala jen na termín a pak Když měli volno tak na cenu :)*). Může se objevit i spojení více překlepů v jednom místě – například použití znaku na jiném místě či užití nadbytečného znaku (*Já napíši na Facebooktu o je rychlejší :D = to je rychlejší*).

I v této kategorii se překlepy ze strany pisatelů opravují jen velmi ojediněle, a to nejčastěji v momentu, kdy by mohlo dojít k nedorozumění nebo pokud uživatelé komunikují o něčem, co považují za důležité. V materiálech např. komunikující uživatelé řeší problém se svým maturitním plesem – shání fotokoutek.⁵⁰ Když se objeví překlep v této části komunikace, odesílatel jej opraví. Pokud se překlep objeví v jiné části komunikace – netýkající se maturitního plesu, ale probíhající ve stejné promluvě (stejný den a hodina komunikace) – odesílatel jej ponechá bez povšimnutí.

2.3.5 Pravidla užití interpunkce

Interpunkce se v promluvách vyskytuje pouze ojediněle. Ve srovnání s předchozí kategorií (základní škola) se vyskytuje častěji. Musíme zdůraznit, že se čárky objevují velmi nepravidelně. V jedné situaci uživatel čárku použije a ve druhé (téměř totožné) situaci nikoliv. Například:

(7)

M.B. 18.1.2015 13:06

Nemá ale myslím si že už jsme tam psali. Mam takový pocit, že jsem to někde viděla :D

Pokud se čárka ve sdělení objeví, je téměř vždy použita na správném místě (*Nevím, ale myslím, že prohrajes :D:D*).

⁵⁰Fotokoutek je malý přenosný fotoateliér s profesionálním fotografem a profesionální technikou (světelnou techniku, počítačem, tiskárnou). Většina fotokoutků s sebou vozí i nejrůznější zábavné rekvizity a různá pozadí. Fotografii vyvolají přímo na místě za poplatek nebo ji sdílí na sociálních sítích.

Tečka se v textech neobjevuje téměř vůbec. Konec sdělení pisatelé vůbec neoznačují (ukázka č. 8) a nebo jej zakončí emotikonem (ukázka č. 9).

(8)

M.H. 18.1.2015 13:47

ale ta vypadá jako začínající fotokoutek

(9)

H.K. 1.4.2015 10:47

Moje první pětka z matiky letos :D

2.3.6 Zmnožení interpunkčních znamének

Nejčastěji se objevuje zmnožení znamének ? a ! pro naznačení důrazu sdělení (*Aspoň nějakého měli!!!!; no vidíš!!; frmol!!; to teda budeme!!; Co odpada ještě?!!!; Jakto?!!!*), ale může se objevit i zmnožení číslic (*100000000000000000000000%*).

Za specifický rys neformální komunikace pomocí internetu můžeme považovat grafémy (=emotikony). V porovnání s interpunkčními znaménky probíhá zmnožení emotikonů mnohem častěji (*Anketa dlouho nebyla :D :D :D; Tak nebudu otravovat :D:D*). Velmi častá bývá i kumulace grafémů, která má zvýraznit emoci uživatele pomocí zmnožení jednoho ze znaků emotikonů (*u tebe rozhodně :))))); užili jsme si to strašně moc :)); hold 8 let je 8 let :))))); :DDD; ok, díky :))))))*).

2.3.7 Psaní velkými písmeny

Napsání celého textu (nebo jeho části) velkými písmeny má za úkol zdůrazňovat vážnost sdělení. Psaní velkými písmeny může nahrazovat křik v komunikaci přes elektronická zařízení, ve kterých žádný podobný projev není možný. Jako příklady uvádím ukázkou 10 a 11:

(10)

H.Ř. 8.4.2015 19:05

AMOLETU SPÍŠ OMELETU NE ?

(11)

T.Ř. 7.4.2015 20:44

*ŠOK! Nina Dobrev opouští Upíří deníky! Přečtěte si její důvody i emotivní rozloučení | Prima Style
style.iprima.cz*

T.Ř. 7.4.2015 20:44

CO JE ZASE TOHLE BOZE MUJ

V ukázce autorka posílá adresátovi odkaz⁵¹, který u ní vyvolal silnou emoci. Pod něj vypíše svoje překvapení velkými písmeny, aby ho co nejvíce zdůraznila.

2.3.8 Morfologické chyby

V této kategorii se objevuje chybný pravopis skloňování zájmena já (*a pak šla jedna spolužačka po mě[...]; jak mě může dát dvojku [...]*).

2.3.9 Lexikální prostředky

Slang

Slang se objevuje, pokud studenti mluví o škole (*bižule* = biologie; *ajina* = anglický jazyk; *němina* = německý jazyk, *dejak* = dějepis, [...] *ty cvičení co sme dělali třeba v pracáku* = pracovní sešit).

Zkratky

Frekventovanou zkratkou v komunikacích z výzkumu je zkracování hovorového souhlasu „Jo jo“ (*JJ*). Častá je zkratka *btw* = By The Way.⁵²

btw je hezký jak mi říkáš

btw fotila ji mama

Objevuje se zkratka *omg* = Oh My God.⁵³

omg baro nemás zadnou predstavivost[...]

omg to snad nemuze byt pravda[...]

omg, kecas :D

U studentů studujících v okolí Havlíčkova Brodu se velmi často vyskytuje zkratka *HB* (= Havlíčkův Brod).

⁵¹Iprima.cz. ŠOK! Nina Dobrev opouští Upíří deníky!: Přečtěte si její důvody i emotivní rozloučení. In: *Prima Style* [online]. 2015. vyd. [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://style.iprima.cz/celebrity/sok-nina-dobrev-opousti-upiri-deniky-precete-si-jeji-duvody-i-emotivni-rozloucení>.

⁵²By The Way = mimochodem

⁵³Oh My God = ó můj bože

Přejímání cizích slov

Přejímání cizích slov patří mezi nejdiskutovanější záležitosti neformální elektronické komunikace. V těchto materiálech ale mezi nejfrekventovanější nepatří. Cizí slova se zde vyskytují pouze ojediněle a pocházejí výhradně z anglického jazyka.

If, poslala bys mi tu video stránku, Pleaseee⁵⁴ = prosím

V kolik zítra pojeděš do školy baby? = dítě

[...]já sem happy = šťastný

Ooo, very good job = ooo, velmi dobrá práce

2.3.10 Emotikon

Emotikon se často objevuje i v této kategorii. Stejně jako u předchozí kategorie (žáci základní školy) se rozšířené verze emotikonů nabízené webovým systémem Facebook objevují ojediněle. Nejčastěji najdeme čtyři základní druhy emotikonů - **:D**; **:)**; **:(**. Emotikon **:D** se nejčastěji objevuje na konci sdělení a často ve zmnožené podobě (*Pobavilo mě to :D:D; To je dlouhý :D:D; mám opar:D...to je děsný :D:D*). Ostatní emotikony se vyskytují nahodile v průběhu komunikace (*Tak se na to mám vyprdnout? :); Ale ten bude asi drahej :(; Bylo to fajn :) lidi o to měli veliký zájem :()*).

2.3.11 Stylizace mluveného projevu a kontaktní prostředky

Podobně jako v mluveném projevu se i zde užívá nespisovný jazyk. Velmi často se objevuje obecná čeština.

jakej byl vůbec včera ples?:)

Ale ten bude asi drahej:(

Taky dobrej apríl

prej to můžete být jen vy

já jestli mě někam vemou[...]

bejval jsem prcek[...]

stejnak = stejně; zejtra= zítra; juknu = kouknu

⁵⁴ Původní a spisovná podoba: Please. Autorka textu použila zmnožení znaků, aby podtrhla důležitost sdělení.

Objevují se častá oslovení, kontaktní slovíčka či pozdravy.

ahoj Bety díky za fajn večer :)) [...]

Ahoj Hani

Holky na co jako piseme [...]

Hej hej já Ivču neviděla:().

Objevuje se fonetický přepis slov (*neblbni rači v klidu sed'* = radši; *tak já jí pošlu ten samej meil* = e-mail/ mail; *schanet* = shánět). Uživatelé nedbají na spisovnost psaného českého jazyka a slovo napíše tak, jak by jej v mluvené komunikaci vyslovili.

2.4 Vysoká škola (studenti 19-24let)

Do této věkové kategorie byli vybráni studenti několika vysokých škol – českých i zahraničních⁵⁵(např. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České vysoké učení technické v Praze, University Collage of Northern Denmark, Mendelova univerzita v Brně) různých oborů (humanitní i technicky zaměřené obory). Všechny tyto materiály pochází z neformální komunikace probíhající mezi přáteli.

2.4.1 Fonetická stránka

Specifické rysy ve fonetické rovině jsou velmi frekventované. Mají umocňovat sílu různých typů emocí jako jsou radost, údiv, stesk, naštvání. Nejvyskytovanějším fonetickým prvkem je kumulace některé samohlásky (*divnéééé :D; Jooo!; oooo, paaa; Ahooj!; Jée, nojo!; [...] stoletý písničky co jsou projetý a oposlouchaný neeee:D;)).*

2.4.2 Psaní bez diakritiky

Psaní bez diakritiky se objevuje i v této věkové kategorii (tzn. vysokoškolští studenti). Podobně jako u předchozích věkových skupin se ve většině případů tento jev objevuje v celé promluvě. Právě z toho můžeme usuzovat, stejně jako u předchozích skupin, že uživatelé v době komunikace používají aplikaci FacebookMobile. Psaní bez diakritiky se objevuje i v následující ukázce ze zkoumaných materiálů.

(12)

I.D. 12.2.2015 9:13

Ja vim :D

Dneska uz jedu konecne do Prahy!

M.B. 12.2.2015 9:19

A proč? :D

M.B. 12.2.2015 9:19

Jooo!

M.B. 12.2.2015 9:19

Vy máte tu pártošku :D

I.D. 12.2.2015 9:19

Jasny :D

I.D. 12.2.2015 9:19

A musim si zapsat predmety zitra jeste a udelat rozvrh

⁵⁵ Na těchto školách dlouhodobě (minimálně 1 rok) studují čeští studenti.

2.4.3 Pravopisné chyby

- Problematiky i/y

Chybné použití i/y se v této kategorii nevyskytuje.

- Redukce hláskových skupin

Stejně jako u jiných skupin je i v této skupině velmi častá redukce hláskových skupin, například hlásky j na počátku slova. Nejčastěji se objevuje v různých tvarech sloves jít a být.

sem byl běhat [...]

tak sem se docela [...]

[...]kdy si psala?:)

ty ses sikula [...]

sklenička a dem :))

- Problematika s/z

Chybné použití s/z se v této kategorii nevyskytuje.

- Chybné užití slovesa být v podmiňovacím způsobu

Chybného užití slovesa být v podmiňovacím způsobu se u této kategorie nevyskytuje.

- Problematika velkých písmen

Velká písmena patří mezi jeden z nejdiskutovanějších problémů současného českého jazyka. Ani v této kategorii se problematice velkých písmen nevyhneme. Porušení pravidel a norem českého jazyka se objevuje především u jmen vlastních.⁵⁶

tak asi frisco to cerveny :)

davam info, ze termin na papouška⁵⁷ bude v dubnu[...]

:D třeba albert končí v úterý [...]

⁵⁶ Jména vlastní jsou obvykle podstatná jména (samotná nebo společně s přívlastkem), která označují konkrétní osobu, věc, místo, zvíře, stát, území – odlišují jednu konkrétní věc od ostatních (určuje její jedinečnost) v rámci dané třídy.

⁵⁷Vlastní jméno = příjmení

hele, kaufland první stránka mlíko 9.80:D

volala lenka zelena?

2.4.4 Překlepy

I v této kategorii se překlepy objevují velmi často. Mohou vznikat různě. Často dochází k nepatřičné záměně znaku (*čtvrtek* = čtvrtek; *snaf* = snad; *memam* = nemám; *opwraci* = operaci), nebo vynechání znaku ve slově (*nenchám* = nenechám; *nervy v pytl* = v pytli; *nehala* = nechala;). Při psaní se použije znak, který je nadbytečný (*te/d'* = teď; *nenanjdu* = nenajdu; *takhle dopadneme :?D = :-D*), objevuje se nesprávné pořadí znaků (*co tam D: = :D*;) Ojediněle se objevuje přenesení velkého písmena na znak následující (*DOradzila jsi v pohode?; CO ty Marto jak valcis se sockou?*).

Uživatelé překlepy opravují pouze tehdy, pokud by mohlo dojít k nedorozumění. A čím více se uživatelé znají, tím méně překlepy opravují. V těchto materiálech se opravy překlepů neobjevují.

2.4.5 Pravidla užití interpunkce

Interpunkce se v promluvách vyskytuje pouze ojediněle, ale oproti předchozím kategoriím mnohem častěji. Pokud uživatelé piší delší sdělení (o více větách), snaží se čárku používat (*Ahoj Jůli :) hele prosím tebe, kdy jedeš zprátky? :) Nebo...ani neříkej, že už jsi jela :D*). Z ukázky je patrné nahrazování interpunkce emotikonem. Čárka se v komunikaci uživatelů objevuje poměrně často. Toto tvrzení ovšem nelze říct o teče, která se v textech nevyskytuje. Konec sdělení uživatelé nijak nevyznačují (*Bety ja to nemam; Mozna se mi vybije tel :D ale stavim se s necim; Bety gratuluji, sikulka*), anebo jako ohraničení sdělení použijí emotikon.

2.4.6 Zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů

Zmnožení interpunkčních znamének má zvýrazňovat důraz sdělení (*ty ses sikula nejsikovnejsi!!!; ten pejsek prdí srdička!!!*).

Na rozdíl od zmnožení interpunkčních znamének nemá zmnožení emotikonů zdůrazňovat sdělení ale sílu emoce – pokud uživatele sdělení pobaví více, použije i více emotikonů (*aha :D:D:D; :D:D:D; Lidl XXL Tuzemák :D :D*).

(13)

M.B. 12.2.2015 9:25

Každý den jeden předmět :D:D:D

V komunikaci se objevuje zmnožení znaků, které by se spíše dalo označit jako překlep. Uživatel neměl zmnožení znaků v plánu, ale více nebo déle podržel manipulační klávesy. Díky tomu se znaménko do textu automaticky vloží vícekrát.

a takhle budu vypadat[...]

chtělo by to rozhodnoutt[...]

cca na 90Kč jednu;)

2.4.7 Morfologické chyby

Objevuje se chybné ohýbání slov (*tak já mám odjetý sérii za 20 s = tak já mám odjetou sérii za 20 s / tak já mám odjetý série za 20 s*).

Protože jsem vařila od neděle snídaně, oběd a večeři = Protože jsem vařila od neděle snídaně, obědy a večeře.

Milé dáma tak oznamuji [...] = Milé dámy, tak oznamuji...

Ojediněle se objeví chybný pravopis při skloňování zájmena já (*[...]me je to ve finale uz asi vsechno jedno..; [...] tak to me prijde zatím docela uspesne :);me se ten plan libi :D*).

2.4.8 Lexikální prostředky

Slang

Objevují se slangová slova ze studentského prostředí (*státnice* = státní závěrečné zkoušky, [...] *že máme slučák se stavebkou* = stavební škola).

Zkratky

Podobně jako u předchozích skupin jsou zkratky užívány často, ale jedná se neustále o stejné. Nejfrekventovanější jsou různé obměny souhlasy „Jo“ (*jj; nj* = nojo; *tjn* = to jo no). Dále se objevuje zkratka *omg*⁵⁸ = Oh my God (*omg, tak soráč*) nebo zkratky elektronických zařízení (*Mozna se mi vybije tel :D*).

Přejímání cizích slov

Přejímáním cizích slov se v odborných lingvistických časopisech zmiňuje často. Ve zkoumaných materiálech se však projevuje ojediněle. Objevují se nahodile

⁵⁸ OMG (Oh my God) = Ó můj bože

jednotlivá anglická slovíčka (*no ale shit; tak to je shit* = výkal⁵⁹; *Nice!*⁶⁰ = pěkný; *Já chci být cool*⁶¹! :D).

2.4.9 Emotikon

Téměř v každém sdělení se vyskytuje alespoň jeden emotikon a i v této kategorii se používá velmi často. Rozšířené verze emotikonů, které Facebook nabízí, se objevují jen ojediněle. Nejčastěji se v textu objevují tyto emotikony:

- :-) (*Tak super:);něco vymyslím :)*)
- :-D (*My bereme, co je v akci :D; tobě se nic nelíbí :D*)
- ;-) (*Mam to za 3 ale mam ;-); Budu s timpocitat ;-)*)
- :-P (*další obchody netuším :-P; Nojo. Co naděláš :P*)
- :-* (*Jasny tak gratulace ještě jednou :*; Užívejte vikend pandicky :**).

2.4.10 Stylizace mluveného projevu

Komunikace na internetu probíhá velmi rychle a občas nastane situace, ve které uživatel vkládá jeden příspěvek za druhým v rychlém sledu za sebou (např. během jedné minuty). Odesílatel může dávat adresátovi najevo, že chce reagovat a adresát by ho neměl přerušovat, nebo si odesílatel po odeslání textu uvědomil, že jej chce doplnit. Příkladem je rychlý sled sdělení během jedné minuty, jak dodává příklad ze zkoumaných materiálů.

(14)

I.D. 12.2.2015 10:21

s kým?

jojo

nepamatuje si to

:D:D

Velmi často se objevují, stejně jako v mluveném projevu, prvky obecné češtiny.

Mám totiž nějakej pošahanej zkrácenej [...]

Nic jinýho mi nezbejva; [...]

že se vezmem všichni mezi sebou = vezmeme

⁵⁹Shit=hovadina; Je nutno podotknout, že uživatel nemyslel tento vulgární výraz, ale spíš něco ve smyslu, že je „to je špatně“.

⁶⁰Nice! = pěkný

⁶¹Cool = v pohodě; Myslím, že v této komunikaci uživatel nemyslel doslovný překlad slova cool (=v pohodě), ale význam, který získal na internetové komunikaci, a to: být módní/být in.

budu trpělivej = trpělivý

Tak prostě, každěj si něco přinese.;)

Dalším specifickým rysem stylizace mluveného projevu je vynechání slov v promluvách (větách) mj. sloves. Uživatelé mezi sebou komunikují velmi rychle a vypisování celé věty se zdá být nadbytečné. Na příkladech ze zkoumaných komunikací uvádíme, jak tato komunikace bez sloves probíhá.

(15)

I.D. 10.2.2015 17:55

a co děláš?:D (=A co děláš? :D)

M.B. 10.2.2015 17:55

nehty, ty?:D (= Já si lakuji nehty, co ty? :D)

I.D. 10.2.2015 17:56

posiluju :D (= Já posiluji :D)

(16)

J.K. 14.9.2014 21:01

sprcha :) (= Jdu do sprchy :)

M.B. 14.9.2014 21:02

Ok :)

J.K. 14.9.2014 21:20

Tu (= Jsem tady)

tak mi zase vyskocila

2.4.11 Posílání multimediálních souborů pomocí Facebooku

V neformální komunikaci prostřednictvím Facebooku se u této věkové kategorie objevilo jedno specifikum, a to časté posílání multimediálních souborů, mj. obrázků, souborů s psanými texty (nejčastěji pomocí Microsoft Office⁶²), odkazy na webové stránky, které zaujali odesilatele, hudební soubory atd.

⁶² Microsoft Office je kancelářský balík od americké firmy Microsoft. Jedná se o balík základních aplikací, které pomáhají s psaním různých textů (od běžně psaného textu po tabulkový text). Nejčastěji se používá Microsoft Word, což je textový procesor – napomáhá zpracovávat text.

2.5 Porovnání specifík neformální komunikace

Následující tabulka nabízí přehledné uspořádání nejčastějších specifík neformální komunikace, které se vyskytují ve zkoumaných materiálech. Tabulka obsahuje název specifického jevu a v následujících sloupcích objasňuje, zda byla pro danou věkovou kategorii problematická, popřípadě jak často se specifický jev objevoval.

Tabulka 1: Přehled specifík neformální komunikace

Specifický jev	Základní škola	Střední škola	Vysoká škola
Fonetická stránka textu			
Záměna v kvantitě hlásek	<i>Objevuje se v malém množství</i>	<i>Objevuje se v malém množství</i>	<i>Objevuje se ve velkém množství</i>
Psaní bez diakritiky			
Psaní bez diakritiky	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>
Pravopisné chyby			
Problematika i/y	<i>Velmi problematická</i>	<i>Nejeví se problematicky</i>	<i>Nejeví se problematicky</i>
Redukce hláskových skupin	<i>Velmi problematická</i>	<i>Velmi problematická</i>	<i>Velmi problematická</i>
Problematika s/z	<i>Problematická</i>	<i>Nejeví se problematicky</i>	<i>Nejeví se problematicky</i>
Problematika velkých písmen	<i>Velmi problematická</i>	<i>Velmi problematická</i>	<i>Velmi problematická</i>
Překlepy			
Překlepy	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>
Opravy	<i>Téměř vůbec</i>	<i>Ojediněle</i>	<i>Nevyskytují se</i>
Pravidla užití interpunkce			
Užití interpunkce	<i>Velmi problematické</i>	<i>Problematické</i>	<i>Méně problematické</i>
Zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů			
Zmnožení interpunkčních znamének	<i>Velmi časté (velká kvantita zmnožených znamének)</i>	<i>Časté (menší kvantita zmnožených znamének)</i>	<i>Velmi časté (kumulace 2-3zmnožených znamének)</i>
Zmnožení emotikonů	<i>Časté (velká kvantita zmnožených emotikonů)</i>	<i>Velmi časté (kumulace 2-3 zmnožených emotikonů)</i>	<i>Časté (kumulace 2-3 zmnožených emotikonů)</i>

Psaní velkými písmeny			
Psaní velkými písmeny	<i>Nevyskytuje se</i>	<i>Ojediněle</i>	<i>Nevyskytuje se</i>
Morfologické chyby			
Chybné skloňování slov	<i>Časté</i>	<i>Časté</i>	<i>Časté</i>
Lexikální prostředky			
Slang	<i>Časté</i>	<i>Časté</i>	<i>Časté</i>
Zkratky	<i>Ojediněle</i>	<i>Časté (více druhů zkratk)</i>	<i>Časté (kumulace stejných zkratk)</i>
Přejímání cizích slov	<i>Nevyskytuje se</i>	<i>Velmi ojediněle</i>	<i>Ojediněle</i>
Emotikon			
Užívání emotikonů	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>
Stylizace mluveného projevu			
Obecná čeština	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>	<i>Velmi časté</i>
Kontaktové prostředky	<i>Velmi časté</i>	<i>Časté</i>	<i>Velmi časté</i>
Fonetický přepis slov	<i>Velmi časté</i>	<i>Časté</i>	<i>Nevyskytuje se</i>
Posílání multimediálních souborů			
Posílání multimediálních souborů	<i>Nevyskytuje se</i>	<i>Ojediněle</i>	<i>Časté</i>

Zdroj: Vlastní zpracování

Legenda k tabulce

Nejeví se problematicky, nevyskytuje se – specifický jev se v komunikacích opakovaně neobjevuje (*objeví se max. 1x*).

Ojediněle, objevuje se v malém množství – specifický rys se v komunikacích objeví ojediněle/velmi zřídka (*do 10 výskytů*).

Problematické – specifický jev se v komunikaci opakovaně objevuje

Časté – specifický jev se v komunikaci opakovaně objevuje v poměrně velkém množství.

Velmi problematické, velmi časté – specifický jev se v komunikaci hromadí a je velmi nápadný.

2.5.1 Shrnutí výsledků tabulky

Specifické rysy ve fonetické rovině textu, a to nejčastěji kumulace některé samohlásky se vyskytují nejčastěji u studentů vysokých škol. U ostatních dvou skupin se objevují v malém množství.

Psaní bez interpunkce se objevuje u všech věkových skupin srovnatelně.

Pravopisné chyby nalézáme v komunikaci u všech tří věkových skupin. Nejvýrazněji se vyskytují u žáků základní školy. Střední škola a škola vysoká pak mají podobný výskyt pravopisných chyb, který je oproti základní škole menší. Mezi nejvíce problematické jevy patří redukce hláskových skupin (zejména vynechání hlásky j) a problematika velkých písmen. U kategorie střední a vysoké školy není patrný rozdíl v této problematice.

Překlepy jsou problematické pro všechny skupiny. Opravy se objevují ojediněle, avšak u studentů vysokých škol se nevyskytují vůbec.

Pravidla užití interpunkce se jeví problematicky u všech věkových kategorií. Největší problém s těmito pravidly mají dle výzkumu žáci základní školy.

Pokud srovnáme zmnožení interpunkčních znaků u žáků základní školy a studentů vysoké školy, můžeme si povšimnout, že zmnožení probíhá u obou kategorií. Rozdíly se objevují v kvantitě použitých znaků. Žák základní školy ve svých promluvách používá zmnožení znaků ve velké kvantitě – je schopen užívat znaky a emotikony ve vyšším množství, a to i deset stejných znaků za sebou (*Jojo jsou moc hezký !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!;To je v pohodě jenom že sme tě potkaly u školy a jely sme v Toyotě :)*). U studentů vysoké školy zmnožení interpunkčních znamének a emotikonů uvidíme také, ale objevuje se nižší počet znamének, obvyklá jsou dvě až tři stejná znaménka za sebou (*ty ses síkula nejsikovnejsi!!!; ja uz nemuzu :D:D*).

Psaní velkými písmeny se objevuje pouze u věkové kategorie střední školy.

V textu se objevují u všech tří věkových skupin podobné morfologické chyby, mezi nimiž nejsou patrné velké rozdíly.

Rozdílnosti nalézáme v lexikálních prostředcích. Žáci základních škol zkratky užívají ojediněle, studenti středních škol často – používají nejvíce druhů zkratek ze všech vybraných věkových skupin. U studentů vysokých škol zkratky zaznamenáváme také často, ale jejich používání se omezuje na kumulaci stejných zkratek. Očekávaný

specifický rys internetové komunikace, a to přejímání cizích slov, se ve zkoumaných materiálech objevuje minimálně. Žáci základních škol neužívají cizí slovíčka vůbec, studenti středních škol občas cizí slovo použijí (hlavně anglické), výrazněji než předcházející dvě skupiny cizí slova užívají studenti vysokých škol. U psaní bez diakritiky nejsou patrné větší rozdíly mezi věkovými kategoriemi.

Užívání emotikonů je u všech kategorií stejné. Neobjevují se žádné výrazné rozdíly.

V kategorii stylizace mluveného projevu se většinou neobjevují rozdíly mezi věkovými kategoriemi. Nápadné odlišnosti nalezneme pouze u psaní slov podle fonetického přepisu, čehož se nejčastěji dopouštějí žáci základních škol a nejméně studenti škol vysokých.

Posílání multimediálních souborů nejvíce využívají studenti vysokých škol, žáci středních škol ojediněle a žáci základní školy této možnosti nevyužívali vůbec.

2.5.2 Přejímání cizích slov a zkratky

Zajímavé je, že ač se dosavadní lingvistické publikace (především články v odborných časopisech) zabývající se specifiky komunikace prostřednictvím internetu velmi intenzivně věnují přejímáním cizích slov, v těchto zkoumaných materiálech byla tato problematika zastoupena okrajově. Ojediněle se objevovala slova z anglického jazyka, ale vyskytovala se v zanedbatelném množství. To samé lze říct o zkratkách používaných v internetové komunikaci. Zkratky se objevovaly, ale jednalo se opakovaně o stejné. Tento jev je překvapující, protože po nastudování odborné literatury k danému tématu se zdálo, že přejímání cizích slov a zkratky by měly patřit k nejfrekventovanějším specifikům internetové komunikace.

Závěr

Cílem této práce bylo sestavit přehledný materiál zachycující specifika neformální komunikace prostřednictvím internetu z lingvistického hlediska.

V úvodní části se práce věnuje vlivu internetové komunikace na mladistvé účastníky a zmiňuji její klady i zápory.

V teoretické části práce byl vymezen pojem komunikace, dále její funkce a typy. Následovalo seznámení s elektronickou komunikací, charakteristikou jejích specifik a průběhu. V rámci kapitol Elektronická komunikace byly vysvětleny základní pojmy a byla charakterizována základní pravidla komunikace na internetu. V kapitole Druhy elektronické komunikace přibližuje práce základní typy komunikace, která může na internetu probíhat. V bakalářské práci byly popsány obecné vlastnosti elektronické komunikace, její průběh a různé typy (e-mail, diskusní skupina, chat). Přínos této bakalářské práce spatřuji v přiblížení problematiky neformální komunikace přes webový systém Facebook. V kapitole věnující se tomuto fenoménu se práce pokouší popsat, co vlastně Facebook znamená, jak na něm tráví mladiství (i nemladiství) uživatelé svůj volný čas, co všechno nabízí a jak se snaží udržet uživatele „pořád online na jednom (stejném) místě“. Dále charakterizují komunikaci, která přes webový systém Facebook probíhá. V této části je popsán současný problém Facebooku, a to únik osobních údajů, a podán přehled opatření, kterými Facebook chce ochranu dat posílit. V teoretické části práce také představuji stěžejní publikace a články (především obsažené v časopisech Naše řeč a Čeština doma a ve světě), které se problematikou internetové komunikace zabývají, a jmenuji hlavní problémy, jež jsou v těchto publikacích a člancích rozebrány.

V praktické části pak analyzuji shromážděný materiál – a to ve třech věkových kategoriích (základní škola, střední škola, vysoká škola). Podle těchto věkových skupin také dělím praktickou část bakalářské práce do tří kapitol, v nichž pak přibližuji specifika neformální komunikace prostřednictvím internetu. U všech skupin se jedná o přibližně stejnou šablonu, která se obměňuje, pokud se daný jev v materiálech, jež k dané kategorii mám, objevuje či ne. V této části práce sleduji různé jevy napříč všemi plány jazyka (fonetickou, gramatickou, morfologickou, lexikální, stylistickou rovinu).

Jako hlavní přínos práce spatřuji podkapitolu „Role „žlutého obličejce“ v textu“ a „Rozpad věty – absence typických znaků věty“. Zde práce odhaluje další možný význam pro emotikon – náhradu za interpunkci.

Elektronická komunikace neovlivňuje pouze specifika z pohledu lingvistického – i když pravopis českého jazyka postihuje nejvíce, ale že tento typ komunikace má vliv i na jiné aspekty lidského bytí. Ovlivňuje lidské chování, myšlení a dokonce osobní komunikaci mladých lidí. Dokladem toho může být i používání „internetového jazyka“ v běžné komunikaci, kdy komunikující užívají zkratky místo celých slov, nebo neschopnost adekvátně reagovat na podnět, protože podle filozofie internetu nemusí člověk odpovídat hned, odpoví za chvíli, až si danou situaci promyslí. Jenže to v běžném životě v mnoha situacích nelze. Myslím si, že toto je jeden z největších problémů současné komunikace prostřednictvím internetu. Existuje reálné riziko, že si mladiství uživatelé nebudou vědět rady v normální osobní komunikaci.

Seznam literatury

Seznam literatury

- ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 381 s. ISBN 978-807-1069-614.
- ČMEJRKOVÁ, Světla, Martin Havlík JANA HOFFMANOVÁ, Olga MÜLLEROVÁ a Jiří ZEMAN. *Styl mediálních dialogů: The style of media dialogues*. 1. vyd. Praha: Academia, 2013, 314 pages. ISBN 80-200-2267-8.
- ČMEJRKOVÁ, Světla. *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. 1. vyd. Praha: Academia, 1996, 259 s. ISBN 80-200-0589-7.
- DIVÍNOVÁ, Radana. *Cybersex: forma internetové komunikace*. 1. vyd. Praha: Triton, 2005, 167 s. ISBN 80-725-4636-8.
- GILLERNOVÁ, Ilona a Jiří BURIÁNEK. *Základy psychologie, sociologie: základy společenských věd pro střední školy*. 3. vyd. Praha: Fortuna, 2001, 157 s. Základy společenských věd, I. ISBN 80-716-8749-9.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd., V Portálu 1. Ilustrace Karel Nepraš. Praha: Portál, 2010, 797 s. ISBN 978-80-7367-686-5.
- HLADKÁ, Zdeňka. Cizojazyčné prvky v korespondenci mladých lidí. In: *Naše řeč*. 2003, roč. 86, č. 5, s. 241-250, ISSN 0027-8203.
- HLADKÁ, Zdeňka. Pravopis v současné korespondenci mladých lidí (na materiálu tradičních dopisů, e-mailů a SMS). In: *Naše řeč*. Praha, 2006, roč. 89, č. 2, s. 73-88, ISSN 0027-8203.
- HOFFMANNOVÁ, Jana. *Stylistika a--: současná situace stylistiky*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1997, 200 p. ISBN 80-855-7367-9.
- HOFFMANNOVÁ, Jana, Jiří HOMOLÁČ, Eliška CHVALOVSKÁ, Lucie JÍLKOVÁ, Petr KADERKA, Petr MAREŠ a Kamila MRÁZKOVÁ. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.
- JANDOVÁ, Eva. *Čeština na www chatu*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2006, 262 s. ISBN 80-736-8253-2.

- JANDOVÁ, Eva. *Konverzace na www chatu*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2007 [i.e. 2006], 175 s. ISBN 80-736-8254-0.
- KONEČNÁ, Martina. *Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci Katedra žurnalistiky SPECIFIKA INTERNETOVÉ KOMUNIKACE V PROSTŘEDÍ WEBOVÉHO CHATU*. Olomouc, 2011. Dostupné z: http://www.academia.edu/5619698/BDP_Konen_Specifika_internetov_komunikace_v_prosted_webov. Bakalářská diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Petra CHVOJKOVÁ.
- MISLOVIČOVÁ, Sibyla. Pravopis a skloňování slova rundy: Ranvej a některých substantiv so zakončením na -j. *Kultura slova*. 2016, (6), 336-343. ISSN 0023-5202.
- MŽOURKOVÁ, Hana. Postoje k pravopisu v diskusích na internetu. *Čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta UK v Praze, centrum pro DeskToppublishing, 2006, roč. 14, s. 1-4, ISSN 1210-9339.
- PRAVDOVÁ, Markéta. Psaní velkých písmen v češtině – výsledky dotazníkového šetření. In: *Našeřeč*. Praha, 2013, roč. 96, č. 1, s. 1-16, ISSN 0027-8203.
- PROKŠOVÁ, Hana. O novém českém slovese lajkovat. In: *Našeřeč*. Praha, 2012, roč. 95, č. 2, s. 109-112, ISSN 0027-8203.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.
- SVOBODOVÁ, Diana. Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu. In: *Našeřeč*. Praha, 2007, roč. 90, č. 2, s. 67-80, ISSN 0027-8203.
- TEGZE, Oldřich. *Neverbální komunikace: [co vám prozradí lidské chování a jednání, a jak toho využít]*. 1. vyd. Praha: ComputerPress, 2003, ix, 482 s. ISBN 80-251-0183-5.
- UKAŠÍKOVÁ, Lada. *Význam komunikace prostřednictvím sociálních sítí pro žáky 2. stupně ZŠ*. České Budějovice, 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita. Vedoucí práce Miroslav Procházka.
- VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 319 s. ISBN 80-717-8998-4.

Internetové zdroje

- BEDNÁŘ, Vojtěch. Neformální komunikace: jako pomocník řízení. In: *Slideshare* [online]. LinkedIn, © 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/aveius/neformln-komunikace>.
- Co je to Fotokoutekfotokoutek?. In: FÚSIKOVÁ. *Fotokoutek Příbram* [online]. Copyright Square design 2015. Příbram, 2015 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://fotokoutekpribram.cz/co-je-fotokoutek/>.
- Company-info. *Newsroom* [online]. Facebook, 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/company-info/https://newsroom.fb.com/company-info/>.
- Cracking Down on Platform Abuse. In: Facebook: newsroom [online]. Dublin, Irsko: Facebook.com, 2018, 21. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/news/2018/03/cracking-down-on-platform-abuse/>.
- Efektivní komunikace v organizaci: JAK SE EFEKTIVNĚ DOMLUVIT A ZÍSKAT INFORMACE. In: [online]. [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ArkS-Cav7CoJ:uem.vscht.cz/sites/default/files/adresar-predmetu/1.tema_-efektivni_komunikace_v_organizaci.docx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz.
- Facebook přidal na web samolepky, mají i komerční potenciál. In: *Marketing Journal* [online]. FocusAgency, s.r.os.r.o., Copyright © 2004-2013 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://www.m-journal.cz/cs/aktuality/facebook-pridal-na-web-samolepky--maji-i-komercni-potencial__s288x9956.html.
- Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze: Ústav českého jazyka a teorie komunikace. *Čeština doma a ve světě* [online]. ©2011 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://ucjtk.ff.cuni.cz/node/444>.
- IDNES.cz. Yeti má přístup k internetu [online]. 2003-01-28 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/yeti-ma-pristup-k-internetu-diy-/zahranicni.aspx?c=A030128_121641_vedatech_mad.

- Iprima.cz. ŠOK! Nina Dobrev opouští Upíří deníky!: Přečtěte si její důvody i emotivní rozloučení. In: Prima Style [online]. 2015. vyd. [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://style.iprima.cz/celebrity/sok-nina-dobrev-opousti-upiri-deniky-prectete-si-jeji-duvody-i-emotivni-rozloucení>.
- *Jazyková poradna*. Ústav pro jazyk český AV ČR [online]. Akademie věd ČR [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/jazykova-poradna/>.
- Kauza Facebook: Můj předchůdce byl možná zavražděn, říká analytik z Cambridge Analytica. In: Echo24.cz: internetový deník [online]. Praha, Malá strana, 2018, 27. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/Sb4Ep/kaucha-facebook-muj-predchudce-byl-mozna-zavrazden-rika-analytik-z-cambridge-analytica>.
- Kauza, která otřásla pověstí Facebooku: Jak se z „lajků“ stal mocný politický nástroj. In: INFO.cz: síla faktu [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER, 2018, 18. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://www.info.cz/strategie/kaucha-ktera-otrasla-povesti-facebooku-aneb-jak-se-z-lajku-stal-mocny-politicky-nastroj-26196.html>.
- Neverbální a verbální komunikace. In: *RozvojPedagoga.EU: Vzdělávací moduly* [online]. TEACH TEAM s.r.o., © 2010 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://rozvojpedagoga.eu/moduly/m3/2-4-neverbalni-a-verbalni-komunikace-komunikace.html>.
- *Neverbální komunikace* [online]. © InteractiveInvestment, 2010 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.neverbalni-komunikace.cz/>.
- Překladač Google. *Google: Česká Republika* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://translate.google.cz/>.
- Samolepky z Facebooku. In: *Objevit.cz: IT magazín, zprávy a novinky ze světa IT* [online]. 2013 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://objevit.cz/samolepky-z-facebooku-t35801>.
- Smartphony [online]. , 1 [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <https://www.mobilmania.cz/smartphony/sc-319/default.aspx>
- Iprima.cz. ŠOK! Nina Dobrev opouští Upíří deníky!: Přečtěte si její důvody i emotivní rozloučení. In: Prima Style [online]. 2015. vyd. [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://style.iprima.cz/celebrity/sok-nina-dobrev-opousti-upiri-deniky-prectete-si-jeji-duvody-i-emotivni-rozloucení>.

- URBAN, Petr. Největší kauza sociálních sítí: Ukradené informace o 50 mil. lidí z Facebooku byly použity v kampani za zvolení Trumpa. In: CNEWS [online]. Praha 4 - Modřany: Mladá fronta, 2018, 23. března 2018 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://www.cnews.cz/kauza-facebook-50m-zneuzitych-profilu-cambridge-analytics/>
- Ústav pro jazyk český AV ČR. *Naše řeč. Ústav pro jazyk český AV ČR* [online]. ©2011 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/index.php>.

Přílohy

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Úvodní strana Facebooku před přihlášením.
- Příloha č. 2: Úvodní strana Facebooku po přihlášení na účet.
- Příloha č. 3: Ukázka komunikace s několika uživateli najednou (pomocí chatu).
Uživatel si sám určí, zda je schopen udržet komunikaci s několika různými komunikanty.
- Příloha č. 4: Ukázky 2 druhů SAMOLEPEK (č.1 - Biscuit in Love, Ghostbot;
č. 2 - DespicableMe 2).
- Příloha č. 5: Ukázka základních 21 emotikonů, které nabízí Facebook.

Příloha č. 1: Úvodní strana Facebooku před přihlášením.

The image shows a screenshot of the Facebook website's registration page. At the top, there is a navigation bar with the Facebook logo on the left and login fields for 'E-mail/telefon' and 'Heslo' on the right, with a 'Přihlásit se' button. Below the navigation bar, the main content area is split into two columns. The left column features a smartphone icon with the Facebook logo on its screen, accompanied by the text 'Odcházejte? Zůstaňte připojeni. Navštivte web facebook.com ve svém mobilním telefonu.' and a button that says 'Získejte aplikaci Facebook Mobile'. The right column is titled 'Zaregistrovat se' and contains the text 'Facebook byl, je a bude zdarma.' Below this, there are several input fields: 'Jméno' and 'Příjmení' (two separate boxes), 'E-mail nebo číslo mobilního telefonu', 'Zadejte e-mail nebo číslo mobilu znovu', and 'Nové heslo'. There is also a 'Datum narození' section with dropdown menus for 'Den', 'Měsíc', and 'Rok', and radio buttons for 'Žena' and 'Muž'. At the bottom of the registration form, there is a green button labeled 'Zaregistrovat se'.

Dostupné z: <https://www.facebook.com/>.

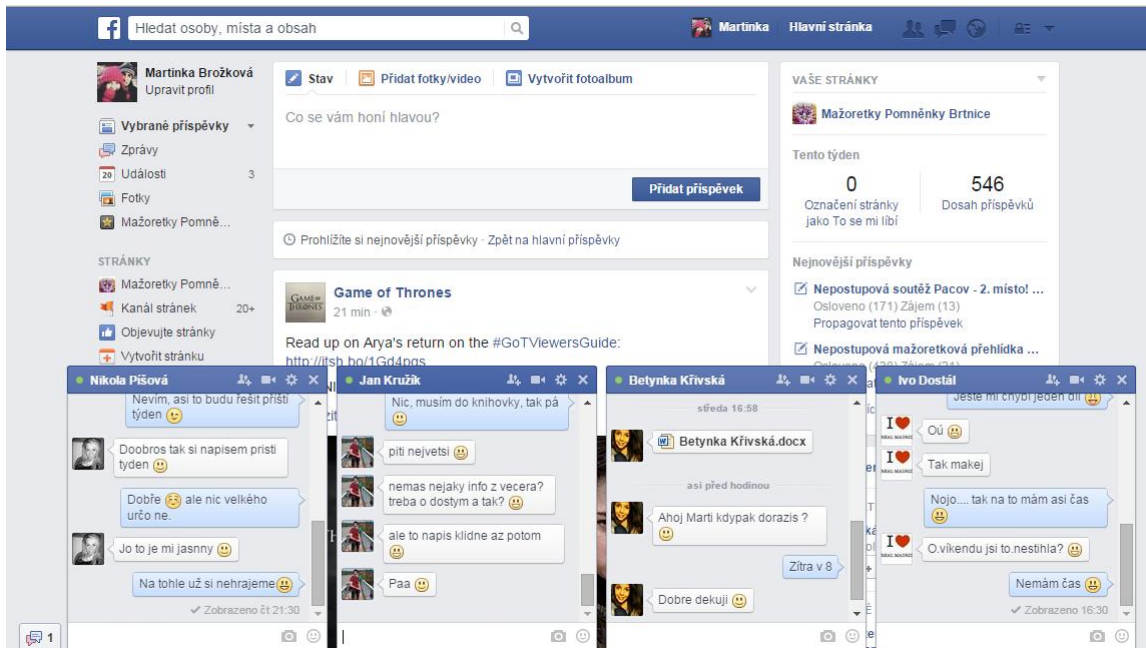
Příloha č. 2: Úvodní strana Facebooku po přihlášení na účet⁶³

The screenshot shows the Facebook home page for a user named 'Martinka'. The interface is in Czech. At the top, there is a search bar and navigation icons. The left sidebar contains navigation options like 'Vybrané příspěvky', 'Zprávy', and 'Události'. The main content area features a post from 'Game of Thrones' with a spoiler warning and a video player. The right sidebar shows 'VAŠE STRÁNKY' (Your Pages) with 'Mažoretky Pomněny Brtnice' and 'Tento týden' (This Week) statistics showing 0 likes and 546 posts. Below that, there are sections for 'Nejnovější příspěvky' (Latest Posts) and '22. narozeniny, sobota' (22. Birthday, Saturday).

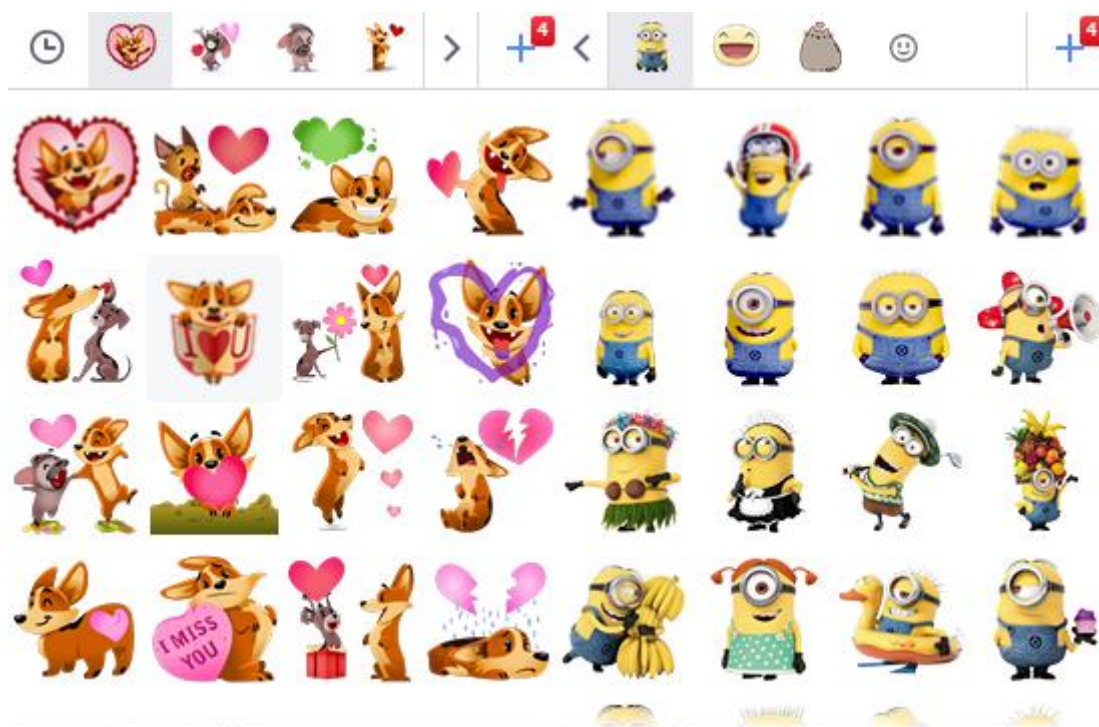
Dostupnéz: <https://www.facebook.com/>.

⁶³ Tato hlavní stránka je pro každého uživatele stejná, mění se pouze její obsah.

Příloha č. 3: Ukázka komunikace s několika uživateli najednou (pomocí chatu). Uživatel si sám určí, zda je schopen udržet komunikaci s několika různými komunikanty.

Příloha č. 4: Ukázky 2 druhů SAMOLEPEK (č.1 - Biscuit in Love, Ghostbot; č.2 - DespicableMe 2)

Příloha č. 5: Ukázka základních 20 emotikonů, které nabízí Facebook

	: -)	- usmívající se obličej
	:- (- smutný obličej
	:-P	- obličej vyplazující jazyk
	:-D	- obličej s pusou od ucha k uchu
	:-O	- obličej s otevřenou pusou (divící se)
	;-)	- mrkající obličej
	:v	-obličej, který má otevřenou pusou a něco „jí“
	>: (- obličej se zavřenými očima (nelibost)
	:-/	- naštvaný obličej
	:'(- plačící obličej
	^_^	- obličej, smějící se od „ucha k uchu“
	8-)	- obličej s dioptrickými brýlemi
	B	- obličej se slunečními brýlemi
	<3	- srdíčko
	3:)	- ďábel
	O:-)	- andělek
	--	- obličej s neutrálním výrazem
	:3	- obličej, kterému se něco moc líbí
	>:o	- obličej, kterému se něco moc nelíbí
	(y)	- palec nahoru (znaménko pro tlačítko „To se mi líbí“)